

POWIAT BYDGOSKI

dla aktywnych

Przewodnik po szlakach turystycznych powiatu bydgoskiego

piesze • rowerowe • wodne

POWIAT BYDGOSKI DLA AKTYWNYCH

**PRZEWODNIK
PO SZLAKACH TURYSTYCZNYCH
POWIATU BYDGOSKIEGO**

POWIAT BYDGOSKI DLA AKTYWNYCH

**PRZEWODNIK
PO SZLAKACH TURYSTYCZNYCH
POWIATU BYDGOSKIEGO**

2011

Zdjęcia: - Włodzimierz Bykowski
- Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy
- Miasto i Gmina Koronowo (str. 9, 14)
- Gmina Sicienko (str. 37, 38)
Tekst: - Włodzimierz Bykowski

Opracowanie mapy: Wydawnictwo BIK

ISBN: 978-83-60823-38-5

Wydawca:
Agencja Promocyjno-Wydawnicza

85-009 Bydgoszcz
ul. Dworcowa 71
tel. 52 321 37 18
info@unigraf.bydgoszcz.pl
www.unigraf.bydgoszcz.pl

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy

85-066 Bydgoszcz, ul. Konarskiego 1-3
tel. 52 58 35 422
fax 52 58 35 452
info@powiat.bydgoski.pl
www.powiat.bydgoski.pl
www.bip.powiat.bydgoski.pl

Szanowni Państwo

Z ogromną przyjemnością przedstawiamy Państwu nową publikację, „Przewodnik po szlakach turystycznych powiatu bydgoskiego”.

Przewodnik prezentuje szlaki piesze, rowerowe i wodne w powiecie bydgoskim. Znajdziecie tu Państwo również informacje o zabytkach, walorach i ciekawostkach przyrodniczych oraz krajobrazowych naszego regionu.

Teren powiatu to rozległe kompleksy leśne, czyste jeziora, niezwykle atrakcyjny akwen, jakim jest Zalew Koronowski; rzeki i ich kanały oraz liczne zabytki architektury. Entuzjaści wszelkich form wypoczynku i aktywności znajdą w publikacji praktyczne wskazówki i cenne informacje.

Zapraszamy do powiatu bydgoskiego, gdzie czekają na Państwa życzliwi i gościnni mieszkańcy. Zachęcamy do lektury i korzystania z informatora w trakcie wycieczek po naszym regionie.

Rada Powiatu Bydgoskiego

SPIS TREŚCI:

I. Powiat bydgoski dla turysty	11
II. Rowerem górskim po pieszych szlakach turystycznych	13
Szlak Jezior Koronowskich	13
Szlak „Białego Węgla”	15
Szlak im. Leona Wyczółkowskiego	17
Szlak Brdy	19
Szlak Klubu Turystów Pieszych TALK	21
Szlak im. inż. Pawła Ciesielczuka	22
Szlak im. dra Stanisława Meysnera	23
Szlak im. inż. Tadeusza Janickiego	24
Szlak Nadwiślański	24
Szlak im. prof. Krystyny Wyrostkiewicz	26
Szlak Rezerwatów Chełmińskich	27
Szlak Puszczański	28
Szlak Martyrologii Solecczan	29
Szlak im. Tadeusza Dolczewskiego	29
Szlak im. Mariana Przybylskiego	30
Szlak z Nowej Wsi Wielkiej do Chrośny	31
Szlak „Komputerków”	31
Szlak Wolnościowy	33
Szlak „Relaks”	34
Szlak pomocniczy z Brzozy	34
Szlak Pałucki	35
Szlak Powstania Kościuszkowskiego	35
Szlak Powstania Wielkopolskiego	36
Szlak im. red. Wojciecha Rzeźniackiego	37
Szlak Nadnotecki	38
Szlak Umocnień Przedmościa Bydgoskiego	39
Wierzchuciński Szlak Czterech Jezior	40
Szlak „pól malowanych”	40
Niebieski szlak turystyczny „Śladami lokomotywy”	41
III. Szlaki rowerowe	42
Międzynarodowa trasa rowerowa EuroRoute R1	42
Szlak z Chojnic do Bydgoszczy	44

Szlak dokoła Doliny Wisły BTC	44
Szlak po Dolinie Dolnej Wisły	46
Szlak Zielonej Strugi	49
Szlak „Świadkowie Historii”	51
Szlak edukacji przyrodniczej w gminie Sicienko	52
Szlak Przyjaźni	52
Szlak do Nakła	53
IV. Szlaki wodne	55
Brda	55
Noteć, Kanał Noteci i Kanał Bydgoski	57
V. Trasy rowerowe przy drogach publicznych	59
Gmina Koronowo	59
Gmina Dobrcz	59
Gmina Solec Kujawski	59
Gmina Nowa Wieś Wielka	60
Gmina Dąbrowa Chełmińska	60
Gmina Białe Błota	60
Gmina Sicienko	60
Gmina Osielsko	61
VI. Pozostałe formy turystyki aktywnej	62
Turystyka w siodle	62
Turystyka wodna	63
Turystyka aktywna	64
VII. Niezbędnik turysty	66
Gastronomia	66
Agroturystyka	71
Baza noclegowa	77
Pola campingowe	84
Inne ważne adresy	84

LEGENDA

- Granica powiatu
- Drogi krajowe
- Drogi wojewódzkie
- Koleje
- Lasy
- Szlaki rowerowe
- Szlaki piesze

- Rezerwat; pomnik przyrody; agroturystyka
- Szpitale; przychodnie; sanatoria
- Muzea; pałace; fortyfikacja
- Lotniska; obiekty techniki; grodziska
- Kościoły zabytkowe; kościoły; skanseny
- Policja; poczta; kemping
- Parking; stacje benzynowe; hotele
- Ośrodki wypoczynkowe; motele
- Kąpieliska; ośrodki sportów wodnych

POWIAT BYDGOSKI

skala 1:250 000

POWIAT BYDGOSKI

POWIAT BYDGOSKI DLA AKTYWNYCH

I. POWIAT BYDGOSKI DLA TURYSTY

Powiat bydgoski leży na pograniczu kilku polodowcowych krain geograficznych, które w ciekawy sposób urozmaicają krajobraz. Najważniejszymi z nich są trzy wielkie jeziora (Południowopomorskie, Wielkopolskie, Chełmińsko-Dobrzyńskie) oraz Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka i Dolina Dolnej Wisły. W okolicach Bydgoszczy Wisła zakręca na północ tworząc ogromne zakole, do którego od zachodu wpływa Brda. Obie rzeki otaczają niekiedy bardzo strome zbocza, poprzecinane jarami i dolinkami mniejszych rzek. Dlatego wokół wojewódzkiego miasta występuje wyjątkowe nagromadzenie różnych, ścierających się ze sobą, zarówno charakterem, ukształtowaniem terenu, jak i środowiskiem biologicznym, rejonów geograficzno-przyrodniczych. W efekcie na terenie powiatu bydgoskiego znajduje się wiele ciekawych obiektów, które mogą być celem turystycznych wycieczek. Część z nich jest chroniona w rezerwach, z których aż cztery znajdują się w Gminie Dąbrowa Chełmińska, inne są z kolei pomnikami przyrody: jaskinia Bajka koło Gądecza, liczne okazy starodrzewu. Równie atrakcyjnie prezentuje się północno-zachodnia część powiatu. Okolice Koronowa i ogromny - o urozmaiconej linii brzegowej - Zalew Koronowski jest doskonałym miejscem wypoczynku dla wodniaków uprawiających żeglarstwo. Brda świetnie nadaje się na aktywny wypoczynek w kajaku, a okolice ciągu polodowcowych Jezior Byszewskich są miejscem pieszych wycieczek lub wypoczynku nad wodą. Mało które duże polskie miasto posiada w swoim bezpośrednim otoczeniu tak bogatą bazę rekreacyjno-turystyczną.

Teren powiatu bydgoskiego stanowi również niepowtarzalny spłot, kolorową mozaikę etnicznych wpływów, które są pozostałością po burzliwej przeszłości. Inną spuścizną ciekawych dziejów miejscowości w okolicach Bydgoszczy są liczne zabytki: pocysterskie kościoły Koronowa i Byszewa, zespół parkowo-pałacowy w Ostromecku, umocnienia obronne Przedmościa Bydgoskiego oraz wiele innych. Wszystkie te miejsca warto odwiedzić podejmując wysiłek pieszych lub rowerowych wycieczek, a ich uzupełnieniem mogą być spływy kajakowe.

Ideą niniejszego przewodnika było zaprezentowanie turystyce oznakowanych pieszych i rowerowych szlaków w powiecie bydgoskim z perspektywy terenowej jazdy rowerem górskim lub trekkingowym. W uzupełnieniu znajdują się również opisy szlaków wodnych, informacje o ścieżkach rowerowych przy drogach oraz innych formach aktywnego wypoczynku. Dzięki temu książka ma formę przypominającą rozbudowaną stronę internetową, z której można korzystać według własnej inwencji, zaczynając od dowolnego fragmentu. Większość szlaków została podzielona na mniejsze odcinki, których końcowe punkty są albo krzy-

żówkami, albo ich końcami. To sprawia, że każdy czytelnik może samodzielnie zdecydować z kompilacji jakich szlaków lub ich fragmentów będzie się składała jego weekendowa wycieczka.

II. ROWEREM GÓRSKIM PO PIESZYCH SZLAKACH TURYSTYCZNYCH

1. Szlak Jezior Koronowskich – zielony (78 km)

To jeden z najciekawszych pieszych szlaków okolic Koronowa. Odcinek od Wudzyna do promu w Sokole-Kuźnicy ma charakter rekreacyjny a drugi od Sokola-Kuźnicy do Samociążka wymaga od rowerzysty większego wysiłku – najtrudniejszy fragment trasy zaczyna się za Byszewem, gdzie szlak prowadzi przez podmokły teren. Kolejny etap wiodący z Koronowa do Stronna jest bogaty krajobrazowo i prowadzi głównie przez obszary leśne.

ODCINEK:

Wudzyn – prom w Sokole-Kuźnicy (15 km)

ATRAKCJE:

rekreacyjne okolice Jez. Koronowskiego, ruiny zamku w Nowym Jasińcu, prom samochodowo-osobowy.

Szlak zaczyna się na przystanku kolejowym we wsi Wudzyn. Od tego miejsca kierujemy się na zachód utwardzoną polną drogą, która początkowo biegnie polami, a później lasem. Charakter lasu wciąż się zmienia; przecinamy drogi, mijamy małe jeziora, a następnie docieramy do wsi Nowy Jasiniec. Przy narzutowym kamieniu skręcamy w lewo, na szosę z Serocka do Koronowa, a na końcu wsi odbijamy na północ – od strony Koronowa dochodzi żółty szlak im. L. Wyczółkowskiego. Pokonujemy podjazd, mijamy Jez. Nowojasinieckie. Na skraju lasu odchodzi żółty szlak. Dalej poruszamy się leśnymi i polnymi drogami, zahaczamy o wieś Glinki. W Wielonku, za figurką Jezusa z 1928 r., ponownie dołączamy do szlaku Wyczółkowskiego i docieramy do promu w miejscowości Sokole-Kuźnica.

ODCINEK:

prom w Sokole-Kuźnicy – Samociążek (50 km)

ATRAKCJE:

lasy okalające Jez. Koronowskie, most w okolicach Buszkowa, barokowy kościół św. Anny w Łąsku Wielkim, krajobrazy okolic Byszewa, kościół Świętej Trójcy w Byszewie z 1651 r., pocysterski kościół Wniebowzięcia NMP w Koronowie, most na Brdzie, elektrownia wodna w Samociążku.

Po przepłynięciu promem Jeziora Koronowskiego leśnymi drogami jedziemy do Sokole-Kuźnicy, a następnie Krówki – mijamy ośrodki wczasowe, wkraczamy w las. W Krówce przejeżdżamy mostek nad rzeczny przesmykiem łączącym jez. Stoczek z Jez. Koronowskim. Podjazd. Za brukowanym zjazdem skręcamy w lewo w stronę sezonowego kąpieliska. Teren jest pagórkowaty, mijamy dróżki, kluczymy wzdłuż linii jezior Stoczek i Piaseczno. Kiedy dojeżdżamy do rekreacyjnych zabudowań wsi Lucim, przekraczamy Krówkę łączącą ciąg jezior, mijamy leśną plażę. Pokonujemy długi podjazd, jedziemy w stronę Leśnictwa Kadzionka, od którego połączy drogą docieramy do wiaduktu kolejowego z początku XX wieku – skręcamy w prawo. Ze ścieżki pod nasypem wydostajemy się na ruchliwą szosę – tu w lewo i po chwili w prawo. Docieramy do pól otaczających Łasko Wielkie. Szlak snuje się zawijasami po polach w pagórkowatym terenie. We wsi Buszkowo skręcamy w prawo obok budynku bezstylowego kościoła. Przecinamy inne drogi, docieramy do jeziora i wkraczamy w mieszany las z przewagą drzew liściastych. Szlak wiedzie teraz skarpą, brzegiem Jez. Długiego. We wsi Byszewo przy zabytkowym kościele Świętej Trójcy o bogatym wystroju, wjeżdżamy na asfalt. Za zakrętem i znakiem drogowym Byszewo, skręcamy na ścieżkę przy jeziorze, kluczymy w zaroślach – to najtrudniejszy fragment szlaku. Przecinamy strumyk, który okresowo przemienia się w błotnistą rzeczkę – czasami woda zalewa cały las łąkowy. Turystyczna trasa klucz, dlatego musimy uważać na znaki lub śledzić ścieżkę w odbiorniku GPS. Dróżki są zarośnięte, a drogi zniszczone. Wreszcie wydostajemy się na łąki. Okolica jest malownicza, z pra-

wej strony widzimy bagniste, polodowcowe zbiorniki wodne. Skręcamy w prawo na trudny zjazd, mijamy jezioro i podjeżdżamy ostro do góry, wydostajemy się na pola – poruszamy się prosto do Więżowna, gdzie skręcamy na asfaltową drogę.

Kiedy szosa zakręca, jedziemy dalej prosto. Polami docieramy do Staroego Dworu, przecinamy szosę do Bydgoszczy, ocieramy się o zachodnie rubieże Koronowa; kluczymy zalesioną, wysoką skarpą, w dole widzimy zespół budynków poklasztornych z barokowym kościołem. Teraz szlak wiedzie nas polnymi drogami w okolicy wsi Okole do mostu przez Brdę, a następnie węzła szlaków turystycznych w Samociążku.

ODCINEK:

Samociążek – Stronno (13 km)

ATRAKCJE:

lasy okolic Koronowa, miejsce pamięci narodowej na Dębowej Górze.

Od mostu w Samociążku poruszamy się wzdłuż Jez. Białego, krętymi ścieżkami docieramy do Tuszyn. Szosą przekraczamy Kanał Lateralny, ponownie spotykamy żółty szlak i odbijamy na ścieżkę, która prowadzi tuż przy jeziorze. Pokonując piaszczysty podjazd odbijamy na wschód. Na Dębowej Górze, przez którą prowadzi szlak, możemy podziwiać skupisko dębów i buków. Dąbrowa jest również miejscem, do którego w czerwcu 1944 r. hitlerowcy przewieźli i spalili zwłoki 12 przedstawicieli koronowskiej inteligencji. Po opuszczeniu mieszanego lasu polną drogą docieramy do Stronna, gdzie przy stacji kolejowej szlak ma swój koniec.

2. Szlak „Białego Węgla” – czarny (30 km)

Nazwa czarnego szlaku turystycznego wzięła się z faktu, że w okolicach dolnego odcinka Brdy powstało kilka elektrowni wodnych. Trasa w doskonały sposób prezentuje walory przyrodnicze i krajobrazowe okolic Koronowa.

Z punktu widzenia rowerzysty cała trasa jest raczej łatwa. Kłopoty mogą jedynie pojawić się na okresowo piaszczystych wiejskich drogach.

ODCINEK:

Maksymilianowo – Samociążek (14 km)

ATRAKCJE:

sosnowe lasy koło Bożenkowa, elektrownia wodna w Samociążku.

Przy dworcu kolejowym w Maksymilianowie rozpoczyna się czarny szlak turystyczny prowadzący do centrum Koronowa przez Pieczyska. Początkowo kierujemy się asfaltem na północ, w kierunku wiaduktu. Za podjazdem

skręcamy w lewo, mijamy drogę do Leśnictwa w Nowym Mostku i zaraz potem odbijamy w prawo na ścieżkę, która prowadzi do ubitej drogi; od tego miejsca będziemy jechać przez las. W Bożenkowie przejeżdżamy mostek nad Kotomierzanką i zaraz za nim skręcamy w prawo do lasu, podążamy drogami sosnowego lasu, przecinamy szosę do Koronowa, a później niebieski szlak Brdy – tu skręcamy w prawo, w piaszczystą odcinkami drogę. Po jakimś czasie dojeżdżamy na skraj lasu w dolinie Brdy, opodal Gościeradza. Jedziemy piaszczystą wiejską drogą, którą przejeżdżamy obok mostu przez Brdę, spotykamy inne szlaki. Na zakręcie kierujemy się prosto w kierunku zamku wodnego elektrowni wodnej w Samociążku. Przekraczamy zaporę, docieramy do szosy do Koronowa.

ODCINEK:

Samociążek – Koronowo (16 km)

ATRAKCJE:

Jez. Koronowskie, plaża w Pieczyskach, miejsce pamięci narodowej, zapora i zabytki w Koronowie.

Poruszamy się ścieżką przy jeziorze, przejeżdżamy przez las; towarzyszące szlaki odchodzą, my podążamy cały czas prosto na północ, szosą w stronę Pieczysk; wcześniej, na otwartej przestrzeni, przecinamy drogę do Kotomierza. Na skrzyżowaniu z polnymi drogami zjeżdżamy z szosy lekko w prawo i mijamy przydrożną kapliczkę. Zaczyna się las; z prawej strony widzimy zabudowania wypoczynkowe. Dojeżdżamy do jez. Lipkusz i Jez. Koronowskiego. Rozpoczyna się najciekawszy krajobrazowo oraz przyrodniczo odcinek szlaku. Jedziemy leśną ścieżką, która kluczy pomiędzy zaroślami, co jakiś czas podążamy brzegiem jeziora, docieramy

do plaży w Pieczyskach. Przejeżdżamy przy zaporze przecinając linię Brdy. Przy szosie mijamy miejsce martyrologii upamiętniające śmierć 12 przedstawicieli inteligencji koronowskiej, którzy zginęli z rąk koronowskiego Selbstschutzu. Jedziemy ul. Droga do Różanny; po szosowym, szybkim zjeździe, skręcamy w lewo i przejeżdżamy przez most na Brdzie – dokoła roztacza się ciekawy widok na rzeczne koryto. Pozostało już tylko dotrzeć do centrum Koronowa.

3. Szlak im. Leona Wyczółkowskiego – żółty (odcinek Bydgoszcz – Sokole-Kuźnica, 56 km)

Jeden z dłuższych szlaków prowadzących na północ od Bydgoszczy. Ciekawszymi miejscami na trasie są okolice Wtelna i Gościeradza, które uwodzą wiejskim charakterem. Etap od Samociążka do Wilczego Gardła prowadzi wąskimi ścieżkami brzegiem zalewu, na chwilę tylko odbijając do Nowego Jasińca. Później atrakcją będą widoki na strome brzegi Jez. Koronowskiego.

ODCINEK:

Bydgoszcz (Osowa Góra) – Samociążek (31 km)

ATRAKCJE:

okolice Brdy koło Smukały, barokowy kościół i nagrobek L. Wyczółkowskiego we Wtelnie, most przez Brdę koło Gościeradza, elektrownia wodna w Samociążku.

Szlak zaczyna się przy pętli autobusowej na Osowej Górze w Bydgoszczy, skąd bocznymi ulicami docieramy do sosnowego lasu. W Smukale, na rozdrożu przy szpitalu, kierujemy się szosą na wschód, docieramy do kładki dla pieszych przez Brdę. Na drugim brzegu doprowadzamy rower, jedziemy na północ, a następnie odbijamy w las.

W Smukale (obok słupów energetycznych) skręcamy w lewo. Od tej chwili jedziemy ścieżką, szczytem zboczy okalających rzekę. Ten odcinek jest szczególnie trudny do pokonania kiedy dróżki są zarośnięte. Po dotarciu do wyasfaltowanej drogi skręcamy w nią, docieramy do ruchliwej szosy i zjeżdżamy do mostu na Brdzie w Janowie. Przekraczamy ruchliwą szosę z Bydgoszczy do Mąkowska i skręcamy pod kątem 45 stopni w prawo. Po opuszczeniu lasu wiejskimi drogami, w otoczeniu sadów owocowych, docieramy do Wtelna, mijamy zabytkowy kościół Michała Archanioła. Kiedy po raz drugi spotykamy szosę do Mąkowska, chwilę podążamy nią na północ, a następnie skręcamy w prawo. W Gościeradzu przy murewanej kapliczce z figurką Jezusa wydostajemy się ponownie na szosę. Za wsią skręcamy w prawo, malowniczymi polami podążamy w stronę Brdy, wykonujemy terenowy zjazd. Przy kamiennym moście, z boku dochodzi zielony szlak Jezior Koronowskich. Okolica jest malownicza.

Na drugim brzegu Brdy, po bruku, docieramy do piaszczystej wiejskiej drogi i skręcamy w lewo. W Samociążku przechodzimy przez zapórę elektrowni wodnej i dojeżdżamy do szosy, a później węzła szlaków przy moście.

ODCINEK:

Samociążek – prom w Sokole-Kuźnicy (25 km)

ATRAKCJE:

widoki na Jez. Koronowskie, ruiny zamku w Nowym Jasińcu, prom samochodowo-osobowy.

Z mostu skręcamy w stronę Jez. Białego; na rozdrożu wybieramy lewą odnogę, po chwili skręcamy na leśną ścieżkę przy brzegu. Szlak kluczy porośniętymi trawą dróżkami, przemyka pomiędzy zaroślami. Pokonujemy wystające korzenie i stare pnie. Sukcesywnie teren staje się łatwiejszy i tylko czasami napotykamy na przeszkody. Z prawej, od Stronna, dołącza zielony szlak Jezior Koronowskich. Mijamy ogrodzenie w Wilczym Gardle, docieramy do skrzyżowania szos. Asfaltem jedziemy na północ, a po kilkunastu metrach skręcamy w prawo na leśną drogę do Starego Jasińca, z której po dwóch kilometrach odbijamy w lewo; kluczymy sosnowym

lasem z domieszką brzozy. Po dotarciu do szosy skręcamy w stronę Nowego Jasińca, gdzie na początku wsi kierujemy się na brukowany podjazd, mijamy Jez. Nowojasinieckie. W lesie kluczymy podziwiając piękno przyrody. Za rekreacyjnymi zabudowaniami w Wielonku, przy przydrożnej figurce Jezusa, ponownie spotykamy zielony szlak. Lekkim zjazdem docieramy do mostku, za którym skręcamy w lewo, wkraczamy na ścieżkę prowadzącą szczytem skarp do przystanku sezonowego promu osobowo-samochodowego przez zalew.

4. Szlak Brdy – niebieski (odcinek Bydgoszcz – prom w Sokole-Kuźnicy, 50 km)

Rozpoczynający się w Bydgoszczy szlak Brdy w całości ma około 150 km długości. W przewodniku opisana jest jego południowa część. Turystyczna trasa doskonale prezentuje walory turystyczno-przyrodnicze terenów okalających Brdę. Omówione odcinki mają charakter rekreacyjny.

ODCINEK:

Bydgoszcz Brdujście – Oplawiec (17 km)

ATRAKCJE:

LPKiW, sosnowe lasy na północ od Bydgoszczy.

Szlak Brdy początek bierze w Bydgoszczy, na skrzyżowaniu ulic Łowickiej, Witebskiej i Wyszogrodzkiej, opodal torów regatowych. Od ruchliwej ul. Fordońskiej prowadzi Lasem Gdańskim do osiedla Leśnego, a następnie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku. Z ruchliwego w weekendy deptaka odbijamy w stronę uroczyska, gdzie znajduje się źródło. Po wjechaniu na grzbiet skarpy, kierujemy się w stronę stacji kolejowej w Rynkowie; przechodzimy kładką nad torami i jedziemy w prawo na leśną drogę z Maksymilianowa, z której skręcamy w lewo. W Oplawcu dojeżdżamy do mostu na Brdzie.

ODCINEK:**Oplawiec – Samociążek (14 km)****ATRAKCJE:****zakola Brdy, sosnowy las.**

Przejeżdżamy przez most w Oplawcu, jedziemy prosto ul. Biwakową, skręcamy w prawo na ścieżkę, skrajem lasu poruszamy się grzbietem przybrzeżnej skarpy, w dole widząc Brdę. Jazda jest terenowa, pokonujemy wystające korzenie. W Janowie skręcamy w prawo na szosę do Maksymilianowa; z mostu widzimy zakola Brdy. Za podjazdem, z asfaltowej szosy, skręcamy na asfalt do Bożenkowa-Zdrojów, odbijamy na leśną drogę, leśnymi traktami dojeżdżamy do zabudowań w Bożenkowie. Mijamy stawy i budynek starego młyna, przecinamy szlak Białego Węgla. Kierując się cały czas na wprost, docieramy do mostu w Samociążku.

ODCINEK:**Samociążek – prom w Sokole-Kuźnicy (19 km)****ATRAKCJE:****zabytki Koronowa, miejsce pamięci narodowej, widoki na Jez. Koronowskie, prom samochodowo-osobowy.**

Od miejsca, gdzie krzyżują się szlaki turystyczne, na moście w Samociążku, szlak Brdy prowadzi do centrum Koronowa, a następnie docieramy do mostu na Brdzie w północnej części miasta, gdzie skręcamy na drogę do Różany. Pokonujemy asfaltowy podjazd, mijamy miejsce pamięci narodowej w Srebrnicy, dojeżdżamy do pokrytej koronowskiej zapory i jedziemy w lewo pozostawiając czarny szlak. Urozmaiconym terenem pokonujemy serię wzniesień, podążamy ścieżkami brzegiem Jez. Koronowskiego. Mijamy przystań żaglówek w Romanowie, przecinamy szosę, poruszamy się przy słupach trakcji elektrycznej. Kiedy docieramy do leśnego jeziora, szlak odbija lekko w prawo na ścieżkę, która teraz prowadzi po pagórkowatym terenie. Kluczmy, ponownie przecinamy asfalt, docieramy do przystani promu w Sokole-Kuźnicy.

5. Szlak Klubu Turystów Pieszych TALK – czerwony (24 km)

Doskonaty na niedzielną wycieczkę; odcinek od Opatawca do Tryszczyna jest bardzo łatwy i bez przeszkód. W okolicach Gościeradza swobodną jazdę utrudniają jedynie zarastające podjazd byliny.

ODCINEK:

Osielsko – Opatawiec (13,0 km)

ATRAKCJE:

neoromański kościół Narodzenia NMP w Osielsku, drewniany kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z 1715 r. w Żołędowie, sosnowe lasy.

Podróż czerwonym szlakiem rozpoczynamy na głównym skrzyżowaniu w Osielsku, przy tablicy szlaków turystycznych. Po kilkudziesięciu metrach od szosy do Gdańska, odbijamy w kierunku Maksymilianowa.

Kiedy docieramy do drogi Niemcz-Kotomierz, skręcamy w prawo, a przed drewnianym kościołem w Żołędowie w lewo. Szosą przejeżdżamy przez wiadukt w Maksymilianowie i skręcamy na asfaltowy zjazd do stacji kolejowej. Lasem jedziemy do Smukały a następnie mostu na Brdzie w Opatawcu.

ODCINEK:

Opatawiec – Gościeradz (11 km)

ATRAKCJE:

widoki na Brdę i zbocza jej doliny.

Od przystanku autobusowego szlak prowadzi prosto ul. Biwakową do Janowa. Przecinamy zakosem szosę z Maksymilianowa i wjeżdżamy na polny trakt prowadzący prosto do Tryszczyna. Jedziemy kierując się na północ, przecinamy asfaltową szosę. Z prawej strony mamy cały czas ogródki

działkowe w Tryszczyne. Jedziemy wiejską drogą, która poprowadzi nas prosto do lasu. Za zabudowaniami nasza dróżka zamienia się w ścieżkę wiodącą przez chaszczę. Na polach przy wsi Gościeradz wydostajemy się z krzaków. Jesteśmy w Gościeradzu; wyjeżdżamy na szosę skręcając w prawo przy murowanej kapliczce z figurką Jezusa. Szlak kończy się przy przystanku autobusowym.

6. Szlak im. inż. Pawła Ciesielczuka – zielony (14 km)

Szlak, który na pewno warto przejechać, by zapoznać się z najbliższymi krańcami Bydgoszczy; jest łatwy do pokonania rowerem.

ODCINEK:

Osielsko – Opławiec (9 km)

ATRAKCJE:

sosnowe lasy.

Naturalnym przedłużeniem żółtego szlaku im. inż. T. Janickiego w Osielsku jest szlak zielony. Rozpoczyna się w tym samym punkcie, gdzie kończy żółty – na skrzyżowaniu dróg: Szosy Gdańskiej i ul. Centralnej. Jedziemy na zachód, wjeżdżamy do lasu. Docieramy do przejścia przez tory kolejowe (uwaga na pociągi!). Jedziemy lasem cały czas lekko w dół, a następnie do mostu przez Brdę w Opławcu i węzła szlaków turystycznych.

ODCINEK:

Opławiec – skrzyżowanie ulic Opławiec i Korowskiej
w Bydgoszczy (5 km)

ATRAKCJE:

widok na Brdę.

Od pętli autobusowej jedziemy dalej prosto połą ul. Biwakową, leśnymi drogami dojeżdżamy do punktu krzyżowania się szlaków przy Szpitalu Gruźliczym i Chorób Ptuc. Zjeżdżamy asfaltową drogą w dół do zakrętu i w prawo; od tej chwili podążamy leśnymi drogami oraz ścieżkami do skrzyżowania ulic Opławiec i Koronowskiej w Bydgoszczy – tu szlak się kończy.

7. Szlak im. dra Stanisława Meysnera – czarny (16 km)

Szlak o małym stopniu trudności – doskonały na weekendową wycieczkę. Jedyne problemy mogą sprawić piaszczyste odcinki utrudniające jazdę rowerem.

ODCINEK:

Leśny Park Kultury i Wypoczynku – Szpital Gruźliczy
w Bydgoszczy (9 km)

ATRAKCJE:

LPKiW, pomnik w Smukale, widoki na Brdę.

Czarny szlak rozpoczyna się przy pętli tramwajowej w LPKiW, przez który prowadzi. Jedziemy leśnymi rekreacyjnymi ścieżkami, przejeżdżamy pod wiaduktem kolejowym, wprowadzamy rower na szczyt zalesionej skarpy. Przejeżdżamy przez dzielnicę Piaski, docieramy do pomnika upamiętniającego śmierć Polaków zamordowanych przez hitlerowców w obozie przejściowym w Smukale Dolnej. Jedziemy dalej – do schodów – którymi zносimy rowery w dół – tu dochodzi żółty szlak i przechodzimy kładką na drugi brzeg Brdy. Dojeżdżamy do bydgoskiego Szpitala Gruźliczego.

ODCINEK:

Szpital Gruźliczy w Bydgoszczy – Tryszczyń (7 km)

ATRAKCJE:

las okalający Brdę, miejsce pamięci narodowej w Tryszczyń, widoki na zbocza okalające dolinę Brdy.

Od wjazdu szlaków podążamy domostwem nad Brdą w Janowie, przez las dojeżdżamy do szosy Bydgoszcz-Koszalin (uwaga na duży ruch samochodowy!). Kiedy z prawej strony, minimy budynek Leśnictwa Tryszczyń,

a z lewej miejsce pamięci narodowej upamiętniające śmierć 1100 osób zamordowanych w latach 1939-1942 przez niemieckie władze okupacyjne, zawracamy w prawo na pełną drogę – tu czeka nas 400-metrowy ostry zjazd pod klasztorными murami. Razem z czerwonym szlakiem poruszamy się na północ do Tryszczyzna, gdzie wjeżdżamy do góry.

8. Szlak im. inż. Tadeusza Janickiego – żółty (9 km)

Szlak prowadzący od przystanku kolejowego w Brdyujściu do Osielska, doskonale nadający się na małą wycieczkę.

ODCINEK:

Stacja PKP Bydgoszcz Brdyujście – Osielsko (9 km)

ATRAKCJE:

panorama Bydgoszczy, neoromański kościół Narodzenia NMP w Osielsku.

Szlak rozpoczyna się przy skrzyżowaniu ulic Jasienińskiej i Fordońskiej w Bydgoszczy. Przez Las Gdański jedziemy do ul. Zamczysko, z której skręcamy na podjazd do Czarnówczyzna, z którego możemy obejrzeć panoramę Bydgoszczy – mamy ją za plecami. W Osielsku docieramy do zabytkowego kościoła. Szlak kończy się na skrzyżowaniu ul. Centralnej z szosą do Gdańska.

9. Szlak Nadwiślański – zielony (odcinek Bydgoszcz – Topolno, 32 km)

Szlak z Bydgoszczy do Świecia, którego trasa prowadzi lewobrzezną częścią Zespołu Parków Krajobrazowych Nadwiślańskiego i Chetmińskiego. Prowadzi grzbietem wału przeciwpowodziowego; szlak cechują duże walory krajobrazowe widoków na dolinę Wisły.

ODCINEK:

stacja kolejowa Bydgoszcz Leśna – Jaruzyn (13 km)

ATRAKCJE:

LPKiW, zbocza Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej.

Szlak Nadwiślański początek bierze na stacji kolejowej Bydgoszcz Leśna. Najpierw biegnie do granicy LPKiW, a następnie prowadzi Lasem Gdańskim do skrzyżowania dwupasmowej ul. Armii Krajowej z ul. Zamczysko, skąd jedziemy asfaltem do Czarnówka – tu skręcamy w lewo na dość łatwy, długi podjazd leśną drogą. Mijamy budynki Leśnictwa Jastrzębie i podążamy do Jaruzyna.

ODCINEK:

Jaruzyn – Głogówko Królewskie (19 km)

ATRAKCJE:

widoki na Dolinę Dolnej Wisły, jaskinia Bajka, drewniany kościół z 1699 r. we Włókach, oszalowany murowany kościół w Kozielcu z 1906 r., proj. rez. przyrody Kozielec, barokowy kościół w Topolnie.

Od skrzyżowania przy przydrożnym krzyżu w Jaruzynie szybko jedziemy szosą do wsi Strzelce Górne. W Gądeczu podążamy dalej prosto, mijamy drogę dojazdową do malowniczej dolinki, gdzie znajduje się jaskinia. Na skraju wsi Włoki mijamy drewniany, otoczony cmentarzem kościółek;

wjeżdżamy na szosę do Koronowa. Na peryferiach Trzęsacza skręcamy w lewo na wąską, o szerokości jednego samochodu, asfalt do Kozielca. We wsi mijamy kościół z początków XX w. Chwilę jedziemy pokrytą tłuczniem większą drogą, a następnie odbijamy na ostro opadającą w dół ścieżkę i zjeżdżamy do szosy (uwaga na samochody!). Robimy małą serpentykę, widzimy przed sobą panoramę Wisły. Z lewej strony

na zboczach znajduje się projektowany rezerwat Kozielec, obejmujący cenne stanowiska lnu austriackiego. Za znakiem drogowym Grabowo skręcamy na polny trakt, prowadzący wałem przeciwpowodziowym. Przy betonowych barierkach zjeżdżamy z wału na asfalt w stronę bogato wyposażonego barokowego kościoła w Topolnie.

10. Szlak im. prof. Krystyny Wyrostkiewicz – czarny (18 km)

Szlak okolicami Ostromecka charakteryzuje się interesującymi krajobrazowo widokami, a jego trasa wiedzie leśnymi drogami opodal przetomu Wisty. Technicznie szlak jest prosty. Jedynie w okresie dużych opadów deszczu i po powodziach, na początkowym odcinku przypomina motokrosowy tor.

ODCINEK:

przystanek autobusowy Ostromecko – stacja kolejowa Ostromecko (18 km)

ATRAKCJE:

kościół i zespół parkowo-pałacowy w Ostromecku, rez. Wielka Kępa Ostromecka, grodzisko Kamieniec.

Od przystanku autobusowego w Ostromecku skręcamy nieznacznie w prawo do kościoła świętych Mikołaja, Stanisława i Jana Chrzciciela, za którym zjeżdżamy do jeziorka – tu skręcamy w lewo na ścieżkę w krzakach; po lewej, na skarpie stoi rokokowy pałac stary, podążamy szlakiem prosto przez las, brzegiem zbiorników wodnych. Ścieżką pomiędzy ogrodzeniami wydostajemy się na ul. Jodłową, później Kasztanową, lasem

docieramy do głównej szosy i równoległej ścieżki dla pieszych i rowerzystów. W Strzyżawie skręcamy w prawo, dojeżdżamy do elementów kon-

strukcyjnych mostu przez Wisłę. Na północ od niego znajduje się rezerwat Wielka Kępa Ostromecka, gdzie ochroną objęty jest las łągowy. Podążamy okresowo błotnistą drogą, skręcamy na inne leśne drogi. Pokonujemy piaszczysty, niezbyt stromy podjazd, później zjazd. Jesteśmy w okolicach grodziska Kamieniec. Szlak skręca na ścieżkę w prawo, zaczynamy kluczyć w trawach. Przy Wiśle znosimy rower na drogę biegnącą przy brzegu rzeki i kierujemy się dalej na wschód. Z czasem widzimy łąki wokół Górnego Kanatu. Nieco przed zabudowaniami Leśnictwa Kamieniec skręcamy w lewo, na mniej używany dukt. Po chwili przecinamy szosę łączącą Toruń z Bydgoszczą, mijamy przydrożny bar. Szeroką drogą przecinającą sosnowy bór docieramy do stacji kolejowej w Ostromecku.

11. Szlak Rezerwatów Chełmińskich – żółty (odcinek Bydgoszcz – Unisław, 24 km)

Jeden z najciekawszych i najtrudniejszych dla rowerzysty pieszych szlaków powiatu bydgoskiego. Biegnie krańcami nadwiślańskich wylewisk oraz stromych urwisk i osuwisk, zahaczających o rezerwat przyrody. Trasa godna polecenia wszystkim, którzy czują się silni, wytrwali oraz wytrzymali; to nie przypadek, że większa część przebiegu szlaku pokrywała się z trasą kilku maratonów rowerowych MTB.

ODCINEK:

Rynek w bydgoskim Fordonie – Unisław (24 km)

ATRAKCJE:

rez. Wielka Kępa Ostromecka, kościół i zespół parkowo-pałacowy w Ostromecku, rez. Las Mariański, rez. Reptowo, rez. Linie, gotycki kościół w Unisławiu.

Podróż żółtym szlakiem prowadzącym z Bydgoszczy do Chełmna rozpoczynamy na fordońskim rynku, przez Wisłę docieramy do mostu, na końcu którego skręcamy na schody i znosimy rower. Kierujemy się na północ i jedziemy prosto przez nadwiślańskie łąki do Strzyżawy, a następnie zespołu parkowo-pałacowego w Ostromecku. Mijamy barokowy i klasycystyczny pałac, przejeżdżamy przy zabytkowym kościele, a na północnym krańcu miejscowości kierujemy się do rezerwatu leśnego Las Mariański. Grzbietem zboczy Doliny Wisły kluczymy ścieżkami, pokonując serię podjazdów i zjazdów. Leśne ostępy są wyjątkowe

i zapierają dech w piersiach. Przenosimy rower nad strumykiem i jedziemy dalej. Pod koniec grądu szlak skręca na karkołomny zjazd do asfaltu. Przy wiejskich zabudowaniach skręcamy w prawo i pokonujemy długi

podjazd do Reptowa. W pobliżu wsi znajduje się rezerwat, w którym chronione są stanowiska lęgowe czapli siwej. Polną drogą kierujemy się w stronę Janowa, w którym skręcamy na szosę. W lesie szlak kluczy prowadząc nas w pobliżu rez. Linie, gdzie występuje brzoza kartowata – jest to jedyne jej stanowisko na Niżu Polskim. Kiedy dobijamy do asfaltowej drogi, skręcamy w nią i asfaltem mkniemy do Unistawia.

12. Szlak Puszczański – żółty (odcinek Bydgoszcz – Chrośna, 20 km)

Szlak prowadzi północną częścią Puszczy Bydgoskiej z Bydgoszczy do Gniewkowa. Na uwagę zasługuje polodowcowe ukształtowanie terenu.

ODCINEK:

Bydgoszcz Łęgnowo – Gniewkowo (20 km)

ATRAKCJE:

DAG – Fabrik Bromberg, bór Puszczy Bydgoskiej.

Szlak rozpoczyna się przy końcowym przystanku tramwajowym w dzielnicy Bydgoszczy Łęgnowo, przy bramie DAG – Fabrik Bromber – dawnych zakładów zbrojeniowych III Rzeszy. Przy ogrodzeniu okrążamy teren rozległych zakładów chemicznych i przecinamy obwodnicę bydgoską. Za wsią Wypaleniska spotykamy czarny szlak pieszy z Solca Kujawskiego. Cały czas jedziemy prosto, tylko raz odbijamy w prawo na piaszczystą dróżkę lekko pod górę. Jedziemy pagórkowatym terenem i wyjeżdżamy na szosę z Solca Kujawskiego do Chrośny, gdzie spotykamy oznaczenia niebieskiego pieszego szlaku do Solca Kujawskiego.

13. Szlak „Martyrologii Solecczan” – czerwony (9 km)

Szlak, który warto przejechać, by poznać historię.

ODCINEK:

pętla zaczynająca się i kończąca przy stacji kolejowej Solec Kujawski (9 km)

ATRAKCJE:

niektóre miejsca pamięci narodowej, widok na Wisłę.

Od węzła szlaków turystycznych przy dworcu PKP kierujemy się w ulicę 29 Listopada, przy której znajduje się pomnik Bohaterom Walki i Zwycięstwa. Następnie - przy kościele pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika - widzimy m.in. zbiorową mogiłę pierwszych ofiar hitlerowskiej okupacji Solca Kujawskiego. Po wyjściu z cmentarza dochodzimy do narożnego budynku znajdującego się na zbiegu ul. 23 Stycznia i Placu Jana Pawła II. Mieściła się w nim siedziba Selbstschutzu - miejsce kaźni wielu Polaków. Kierując się w stronę ul. Toruńskiej, na skrzyżowaniu z ulicą Wolności widzimy płytę poświęconą mieszkańcom Solca Kujawskiego poległym lub zamordowanym w czasie II wojny światowej. Przed wsią Otowo przy szosie znajduje się płyta pamiątkowa z krzyżem. Jesienią 1939 na teren przydrożnego lasu przywożono z Bydgoszczy grupy Polaków, których rozstrzelano. W głębi lasu znajduje się obelisk, gdzie hitlerowcy spalili szczątki kilkuset Polaków zamordowanych w 1939 roku.

14. Szlak im. Tadeusza Dolczewskiego – zielony (15 km)

Szlak im. Dolczewskiego doskonale nadaje się na miłą, rekreacyjną przejażdżkę rowerem górskim po Puszczy Bydgoskiej. Możemy podczas niej zobaczyć z bliska dwie radiowe anteny nadawcze.

ODCINEK:

Solec Kujawski – Przyłubie (cmentarz menonicki) (15 km)

ATRAKCJE:

bór Puszczy Bydgoskiej, anteny Radiowego Centrum Nadawczego, cmentarz menonicki w Przyłubiu.

Szlak rozpoczyna się przy stacji kolejowej w Solcu Kujawskim i prowadzi na południe, przecinamy ruchliwą szosę z Bydgoszczy do Torunia. Od tego miejsca czeka nas miła prosta jazda leśnymi, mało uczęszczanymi nawet przez leśników, drogami. Sosnowy bór jest młody, typowy dla Puszczy Bydgoskiej. Kiedy widzimy przed sobą dwie wysokie anteny Radiowego Centrum Nadawczego, skręcamy w lewo, na jednej z leśnych krzyżówek spotykamy niebieski szlak im. M. Przybylskiego, skręcamy na północ. Droga gdzieś jest piaszczysta, teren pagórkowaty, a dokoła nas rozciąga się niekończący się widok sosnowych pni. Po ponownym przekroczeniu szosy krajowej do Torunia dojeżdżamy do przejazdu przez tory kolejowe, za którym skręcamy w prawo, mijamy osamotnione domostwa. Jedziemy piaszczystymi ścieżkami, docieramy do szosy w Przyłubiu, gdzie szlak się kończy.

15. Szlak im. Mariana Przybylskiego – niebieski (16 km)

Turystyczna trasa rozpoczyna się przy stacji kolejowej w Przyłubiu, a kończy w Chrośnie. Prowadzi przez Puszcę Bydgoską, a w połączeniu z innymi szlakami pozwala zaplanować ciekawe wycieczki w okolicach Solca Kujawskiego.

ODCINEK:

Przyłubie (stacja kolejowa) – Chrośna (16 km)

ATRAKCJE:

bór Puszczy Bydgoskiej, anteny Radiowego Centrum Nadawczego, Szwedzka Góra.

Od stacji kolejowej w Przyłubiu jedziemy przez sosnowy las na południowy zachód. Teren jest pagórkowaty, docieramy do skrzyżowania z zielonym szlakiem im. Dolczewskiego. Przejeżdżamy obok dawnego poligonu, na którym dziś znajduje się Radiowe Centrum Nadawcze z dwiema wysokimi antenami. Ponownie wjeżdżamy w las, docieramy do Szwedzkiej Góry, która jest pozostałością po wojnach z okresu baroku. Mijamy okazy starodrzewu, okrążamy Łąki Studzienieckie i dojeżdżamy do węzła szlaków w Chrośnie.

16. Szlak z Nowej Wsi Wielkiej do Chrośny – zielony (12 km)

Szlak, który łączy w całość inne szlaki Puszczy Bydgoskiej. Dzięki temu możemy planować wiele ciekawych wycieczek rowerowych.

ODCINEK:

Nowa Wieś Wielka – Chrośna (12 km)

ATRAKCJE:

neogotycki kościół
w Nowej Wsi Wielkiej,
przyrodnicza
ścieżka dydaktyczna
„Buczyna”.

Szlak rozpoczyna się przy węźle turystycznym w Nowej Wsi Wielkiej, przy neogotyckim kościele Niepokalanego Poczęcia NMP z 1867 r. Jedziemy na wschód, przekraczamy tory kolejowe, w lewo odchodzi czerwony szlak do Bydgoszczy. Przejeżdżamy przez ścieżkę dydaktyczną, mijamy pomnikowe drzewa, spotykamy oznaczenia niebieskiego szlaku rowerowego „Świadkowie Historii”. Klucząc po leśnych drogach docieramy do węzła szlaków w Chrośnie.

17. Szlak „Komputerków” – czarny (29 km)

Czarny szlak turystyczny z Glinek do Solca Kujawskiego prowadzi zachodnią częścią Puszczy Bydgoskiej. Pierwszy odcinek należy do najatrakcyjniejszych. Przez moment zahaczmy również o jez. Piecki. W wyniku przebudowy obwodnicy bydgoskiej utrudnione jest przekroczenie ruchliwej szosy.

ODCINEK:

Bydgoszcz Glinki – Prądocin (13 km)

ATRAKCJE:

miejsce pamięci narodowej, bór Puszczy Bydgoskiej, jez. Piecki.

Szlak rozpoczyna się przy pętli tramwajowej na Glinkach w Bydgoszczy. Docieramy do pomnika wzniesionego ku pamięci partyzantów zamordowanych w 1939 r. przez hitlerowców i węzła

pieszych szlaków. Teraz czeka nas odcinek pokonywania połodowcowych pagórków. Otaczający las ma ciekawą rzeźbę terenu; jazda jest szybka i emocjonująca. Opoдал Leśnictwa Zielonka przecinamy obwodnicę bydgoską i zbliżamy się do Stryzka, docieramy do punktu, gdzie na rozdrożu napotykamy oznaczenie końca żółtego szlaku łącznikowego do Brzozy. Wreszcie docieramy do utwardzonej tłuczniem leśnej drogi, chwilę jedziemy leśnymi bezdrożami, by przy jez. Piecki – będącym odnogą Jez. Jezuickiego – wydostać się na asfaltową szosę.

ODCINEK:

Prądocin – Solec Kujawski (16 km)

ATRAKCJE:

bór Puszczy Bydgoskiej, miejsce pamięci narodowej.

Od plaży przy jez. Piecki w Prądocinie jedziemy leśnymi bezdrożami i ścieżkami na wschód. Przecinamy piaszczystą drogę, kluczymy, aż do przejazdu pod wiaduktem kolejowym. Las mieni się soczystymi kolorami, pachnie eterycznymi zapachami. Drogi, którymi wiedzie szlak, gdzieś tam są mocno piaszczyste. Docieramy do skrzyżowania z żółtym szlakiem Puszczańskim do Gniewkowa i podążamy dalej na wschód. Przecinamy ruchliwą szosę z Bydgoszczy do Torunia, jakiś czas jedziemy polami i małym mieszanym lasem. Niedaleko celu naszej wycieczki spotykamy w soleckim lesie miejsce pamięci narodowej upamiętniające spalenie zwłok polskich bohaterów w 1944 r. przez hitlerowców. Od lewej strony dochodzi czerwony szlak Martyrologii Solecczan, przejeżdżamy obok cmentarza i różnymi uliczkami docieramy do dworca kolejowego w Solcu Kujawskim.

18. Szlak Wolnościowy – czerwony (27 km)

Typowy, niczym specjalnym nie wyróżniający się szlak turystyczny po Puszczy Bydgoskiej: dużo piaszczystych dróg, typowy sosnowy bór, miejscowe pofałdowania terenu i tylko jedno jezioro – słowem, szlak rekreacyjny.

ODCINEK:

Bydgoszcz, Plac Kościeleckich – Prądocin (20 km)

ATRAKCJE:

miejsce pamięci narodowej, bór Puszczy Bydgoskiej, jez. Piecki.

Od Placu Kościeleckich w Bydgoszczy kierujemy się do Cmentarza Bohaterów w Bydgoszczy, a następnie ul. Cmentarnej, wjeżdżamy w las. Piaszczystymi drózkami docieramy do pomnika ku pamięci 51. partyzantów zamordowanych w 1939 r. przez hitlerowców – tu krzyżują się szlaki. Od tej chwili kluczowymi ścieżkami po pagórkowatym terenie, wjeżdżamy lub wprowadzamy rower na wzniesienie, docieramy do bydgoskiej obwodnicy. Przy stacji Bydgoszcz Emilianowo – po przejechaniu torowiska – skręcamy w prawo, za betonowym zjazdem zaczynamy jechać dalej leśnymi bezdrożami wzdłuż torów, przedostajemy się na drugą stronę kolejowego traktu. Spotykamy czarny szlak, poruszamy się leśnymi bezdrożami, z których wypadamy na asfaltową szosę. Jesteśmy przy jez. Piecki w Prądocinie. Czarny szlak prowadzi dalej na wschód prosto do Solca Kujawskiego, my skręcimy w prawo.

ODCINEK:

Prądocin – Nowa Wieś Wielka (7 km)

ATRAKCJE:

bór Puszczy Bydgoskiej, neogotycki kościół w Nowej Wsi Wielkiej.

Jedziemy na południe, ścieżką przy piaszczystej drodze i ogródkach działkowych, zakosami docieramy do przejazdu przez tory, okrążamy Dobromierz. Z piaszczystego szlaku, prowadzącego skrajem lasów, zjeżdżamy na utwardzoną wiejską drogę. Przy centrali Orłenu wjeżdżamy na asfaltową ulicę, która prowadzi aż do cmentarza – jesteśmy w Nowej Wsi Wielkiej, spotykamy zielony szlak do Chrośnej. Po przejechaniu przez przejazd kolejowy docieramy do kościoła.

19. Szlak „Relaks” – zielony (18 km)

Rekreacyjny szlak turystyczny, który doskonale nadaje się na wyprawę za Bydgoszcz. Latem warto nie zapomnieć o stroju kąpielowym, by wykąpać się w Jez. Jezuickim.

ODCINEK:

Bydgoszcz dworzec autobusowy – Chmielniki (18 km)

ATRAKCJE:

bór Puszczy Bydgoskiej,
Jez. Jezuickie.

Szlak rozpoczyna się przy dworcu autobusowym w Bydgoszczy. Kładką przechodzimy na drugi brzeg Brdy, mijamy halę sportową „Łuczniczka”. Po schodach wprowadzamy rower na Wzgórze

Wolności. Mijamy Cmentarz Bohaterów i asfaltowymi ulicami docieramy do lasu, a następnie pomnika pamięci partyzantów zamordowanych w 1939 r. przez hitlerowców i wężła szlaków. Jedziemy klucząc po leśnych drogach w pagórkowatym terenie. Drogi są odcinkami piaszczyste, trudne do przejechania. Po przecięciu asfaltowej leśnej szosy do Prądocińska dojeżdżamy do Jez. Jezuickiego. Za parkingiem skręcamy w stronę dzikiej plaży, wąską ścieżką w lesie łągowym okrążamy zatokę. Mijamy teraz cypel z charakterystyczną sosną i jedziemy wzdłuż brzegu akwenu dalej na południe. W Chmielnikach skręcamy w las i snując się po drózkach oraz ścieżkach docieramy do wyjazdu na szosę z Bydgoszczy do Inowrocławia. Szlak kończy się przy przystanku kolejowym Chmielniki.

20. Szlak pomocniczy z Brzozy – żółty (2 km)

Szlak turystyczny, który łączy trasy turystyczne Puszczy Bydgoskiej ze szlakiem Pałuckim. Prowadzi od dworca kolejowego w Brzozie do leśnego skrzyżowania na trasie czarnego szlaku „Komputerków”.

21. Szlak Pałucki – niebieski (odcinek Brzoza – Łabiszyn, 17 km)

Długi szlak, który w całości wiedzie z Brzozy do Gąsawy koło Żnina. Największe problemy na trasie sprawiają mocno piaszczyste drogi za rez. Dziki Ostrów.

ODCINEK:

Brzoza – Łabiszyn (17 km)

ATRAKCJE:

kościół NMP Królowej Polski z lat 30. XX w., rez. „Dziki Ostrów”, barokowy kościół w Łabiszynie.

Szlak Pałucki rozpoczyna się przy stacji kolejowej w Brzozie. Początkowo prowadzi ruchliwą asfaltową szosą do Łabiszyna, a następnie odbija w las, w kierunku malowniczej dąbrowy – rez. leśnego „Dziki Ostrów”. Dno lasu pokrywa gęsty dywan z konwalii majowej. Po przekroczeniu granicy rezerwatu, jedziemy polami i piaszczystymi drogami w sosnowym lesie. W Cielupkach przekraczamy Nowy Kanał Notecki, poruszamy się wiejskimi drogami, co jakiś czas mijając zabudowania. Wiejskie pejzaże są spokojne, uwolnione od miejskiego zgiełku. Do Łabiszyna wjeżdżamy szosą obok zabytkowego kościoła, przy którym rośnie pomnikowy dąb.

22. Szlak Powstania Kościuszkowskiego – czerwony (21 km)

Szlak prowadzi trasą przemarszu wojsk powstańczych pod dowództwem gen. Jana Henryka Dąbrowskiego w 1794 r. Przebieg szlaku możemy podzielić na dwie – odmienne pod względem charakteru – części: pierwsza wiedzie polnymi drogami po Bydgoskich Łąkach Nadnoteckich, druga prowadzi po pagórkowatym lesie opodal Łabiszyna.

ODCINEK:

Bydgoszcz Błonie – dworzec autobusowy w Łabiszynie (21 km)

ATRAKCJE:

krajobrazy Bydgoskich Łąk Nadnoteckich, śluza w Dębinku, las w okolicach Łabiszyna.

Szlak zaczyna się przy pętli autobusowej na ul. Szubińskiej w Bydgoszczy. Po przejechaniu wiaduktu nad kolejowymi torami, schodzimy w dół po schodkach na ścieżkę prowadzącą w stronę Trzcianca. Sosnowym lasem dojeżdżamy do unowocześnionej obwodnicy wojewódzkiego miasta. Przejeżdżamy przez Zielonkę, gdzie przy figurze Matki Boskiej kierujemy się lekko w prawo. Odcinkami jedziemy lasem, odcinkami skrajem pól, by wreszcie podążać już tylko Bydgoskimi Nadnoteckimi Łąkami, przecinając dziesiątki kanałów i kanałików irygacyjnych. Obok Dębinka przecinamy Kanał Notecki, a następnie rzekę Noteć. Przejeżdżamy przez obrzeża wsi Władysławowo, wyjeżdżamy na szosę z Rynarzewa do Łabiszyna, z której w Pszczółczynie skręcamy do lasu. Rozpoczyna się druga, preferowana dla rowerów górskich, część szlaku. Po skręcie w prawo jedziemy cały czas na wprost leśnymi drogami po pagórkowatym terenie, aż do samego Łabiszyna.

23. Szlak Powstania Wielkopolskiego – czarny (14 km)

Szlak o charakterze rekreacyjnym. Krajoznawczo najciekawszy fragment biegnie przy Kanale Noteckim.

ODCINEK:

Bydgoszcz Prądy – Rynarzewo (14 km)

ATRAKCJE:

Kanał Notecki, dwa kościoły w Rynarzewie.

Czarny szlak Powstania Wielkopolskiego rozpoczyna się na skrzyżowaniu ulic: Nakielskiej, Łochowskiej i Lisiej w Bydgoszczy, w tym samym miejscu co żółty szlak Nadnotecki. Początkowo prowadzi po pagórkach w lesie na południe od Prądów, później przecina zmodernizowaną bydgoską obwodnicę, przez moment zahaczając o wieś Lisi Ogon. Na skraju osady Drzewce wyjeżdżamy z sosnowego lasu – jedziemy piaszczystymi polnymi drogami. We wsi Murowaniec ponownie wjeżdżamy w las, który miejscami ma nieco bardziej urozmaicony charakter, docieramy do Kanału Noteckiego, wzdłuż którego jedziemy do kolejowego mostu nad sztucznym ciekim wodnym. Kiedy docieramy do skrzyżowania z ruchliwą szosą, kierujemy się do Rynarzewa.

24. Szlak im. red. Wojciecha Rzeźniackiego – zielony (21 km)

Rekreacyjny szlak po lasach znajdujących się na południowy zachód od Bydgoszczy.

ODCINEK:

Osiedle Błonie w Bydgoszczy – Tur (21 km)

ATRAKCJE:

Kanał Notecki.

Zielony szlak do wsi Tur zaczyna się przy pętli autobusowej na ul. Szubińskiej, w Bydgoszczy, w tym samym miejscu, co czerwony szlak do Łabiszyna. Po przejechaniu wiaduktu chwilę jedziemy prosto ruchliwą szosą do Białych Błot, po czym odbijamy w las, przecinamy tory kolejowe i jedziemy dalej prosto. Podążamy do Murowańca, przez moment zahaczając o Drzewce. Opodal Kanału Noteckiego spotykamy czarny

szlak Powstania Wielkopolskiego, kolejowym mostem przejeżdżamy na drugi brzeg, docieramy do krańców Rynarzewa – tu szlaki rozchodzą się. Asfalterem mkniemy w stronę Zamościa, wjeżdżamy w sosnowy las. W Głębocku spotykamy żółty szlak Nadnotecki. Przejeżdżamy obok jeziorka i docieramy do wsi Tur, gdzie szlak się kończy.

25. Szlak Nadnotecki – żółty (odcinek Tur – Bydgoszcz, 16 km)

Bardzo długi szlak turystyczny, którego przebieg prezentuje walory przyrodniczo-krajobrazowe okalających Noteć terenów Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. W przewodniku omówiona jest wschodnia część szlaku od wsi Tur do Bydgoszczy.

ODCINEK:

Tur – Bydgoszcz Prądy (16 km)

ATRAKCJE:

neoromański kościół z 1902 roku w Łochowie, lasy na zachód od Bydgoszczy, Kanał Notecki.

Ze wsi Tur wyjeżdżamy szosą na wschód, trasą pokrywającą się z przebiegiem zielonego szlaku do Bydgoszczy. Po niespełna jednym kilometrze skręcamy w lewo na drogę do Głębocka, mijamy jeziorko. Na polnej krzyżówce zielony szlak odchodzi w prawo, my zaś skręcamy na północ. Po pewnym czasie szlak zmienia nieco kierunek; sosnowym lasem jedziemy prosto w stronę Łochowa. Na skraju wsi skręcamy w prawo na

asfalt i przejeżdżamy nad Kanałem Noteckim. Zaraz za mostem szlak skręca na wąską ścieżkę prowadzącą wzdłuż brzegu sztucznego traktu wodnego, w którym woda nieomal stoi; w tafli odbijają się strzeliste topole. W Lisim Ogonie przecinamy szosę do Nakła, jedziemy piaszczystą drogą, którą docieramy do obwodnicy bydgoskiej. Szlak kończy się przy przystanku autobusowym w dzielnicy Prądy, na skrzyżowaniu ulic: Nakielskiej, Łochowskiej i Lisiej w Bydgoszcy.

26. Szlak Umocnień Przedmościa Bydgoskiego – czerwony (10 km)

Historyczno-edukacyjny szlak turystyczny, który prowadzi wzdłuż umocnień obronnych Przedmościa Bydgoskiego, które były wykorzystane przez Armię Polską w wojnie obronnej w 1939 r.

ODCINEK:

Zielonczyn – Osówiec (10 km)

ATRAKCJE:

skansen historyczno-wojskowy „Przedmoście Bydgoskie”,
żelbetonowe schrony piechoty.

Szlak ma początek przy stacji kolejowej Zielonczyn i prowadzi do skansenu historyczno-wojskowego „Przedmoście Bydgoskie” w Kruszynie, gdzie można zobaczyć, jak wyglądały umocnienia z wojny obronnej w 1939 r. Następnie szlak okrąży wieś, przez agrarne tereny prowadzi

na północ, zahaczając po drodze o żelbetonowe schrony. Wjeżdżamy w las, kluczymy w w nim koło wsi Osówek, oglądamy kolejne zabytkowe schrony zbudowane latem 1939 r. Szlak kończy się na szosie prowadzącej do Wojnowa.

27. Wierzchuciński Szlak Czterech Jezior – żółty (17 km)

Ciekawy szlak turystyczny prowadzący wokół Jez. Słupowskiego i Jez. Wierzchucińskiego Dużego. Trasa nie należy do łatwych, ale może być ciekawym wyzwaniem dla ambitnych rowerzystów lubiących terenową jazdę.

ODCINEK:

Wierzchucinek – Słupowo – Wierzchucinek (17 km)

ATRAKCJE:

polodowcowy krajobraz Jezior Byszewskich.

Szlak rozpoczyna się przy świetlicy w Wierzchucinku i prowadzi na północny zachód, brzegiem rynnowego Jez. Wierzchucińskiego Dużego. Poruszając się wzdłuż akwenu, docieramy do Jez. Słupowskiego, które też objeżdżamy, wcześniej mijając schron żelbetonowy w Prosperowie i wieś Słupowo, w której znajduje się park z licznymi okazami ciekawych drzew i rzadkich roślin. Kładką przechodzimy na drugi brzeg rzeki Krówki, która łączy Jezioro Drzewianowskie ze Słupowskim. Następnie podążamy drogą aż do sporej wysokości nasypu dawnej kolei wąskotorowej wzniesionego pod koniec XIX w., z którego zjeżdżamy na rozjeździe. Ścieżką wzdłuż brzegu polodowcowego Jeziora Wierzchucińskiego Dużego wracamy do punktu wyjazdu.

28. Szlak „pól malowanych” (16,2 km)

ODCINEK:

Wierzchucinek – Chmielewo – Mochle – Osówek

Czas przejścia: ok. 4,5h

ATRAKCJE:

Murowana kuźnia
z 1905 r. w Mochlu

Szlak oznaczony został kolorem zielonym. Łączy Wierzchuciński Szlak Czterech Jezior z żółty szlakiem im. Leona Wyczółkowskiego. Prowadzi przez typowe, urokliwe wiejskie ścieżki i dróżki polne z Wierzchucinka przez Nowaczkowo, Chmielewo, Piotrkówko, Mochle do Osówca.

29. Niebieski szlak turystyczny „Śladami lokomotywy” (13,7 km)

ODCINEK:

Trzemiętowo – Sicienko – Kruszyn

Czas przejścia: ok. 4h

ATRAKCJE:

Neogotycki kościół p.w. św. Andrzeja Boboli w Sicienku, kościół pw. św. Jakuba – Apostoła Mniejszego z 1889 r.

Szlak prowadzi turystę od rozjazdu dawnej kolejki wąskotorowej w Trze miętowie (łącznik z Wierzhucińskim Szlakiem Czterech Jezior) jej śladem przez Kasprowo do Sicienka, a następnie prze Dąbrówkę Nową do Kru- szyna na spotkanie ze szlakiem „Umocnień Przedmościa Bydgoskiego”.

III. SZLAKI ROWEROWE

1. Międzynarodowa trasa rowerowa EuroRoute R1 (odcinek Serock – Wąweln, 61 km)

Międzynarodowa trasa rowerowa EuroRoute R-1 rozpoczyna się w Calais we Francji i biegnie przez Polskę do krajów nadbałtyckich. Po drodze zahacza o powiat bydgoski, w którym prowadzi asfaltowymi drogami. Znakowana jest ona charakterystycznymi tabliczkami z zielonym rowerkiem i napisem R-1.

ODCINEK:

Serock – Koronowo (12 km)

ATRAKCJE:

kościół w Serocku, ruiny zamku w Nowym Jasińcu, zabytki Koronowa.

Z Serocka wyjeżdżamy szosą do Koronowa, przejeżdżamy przy poewangelickim kościele Przemienienia Pańskiego z 1873 r.

oraz znacznie mniejszej klasycystycznej świątyni Niepokalanego Poczęcia NMP z końca XVIII w. W Nowym Jasińcu mijamy gruntową drogę dojazdową do położonych nad Jez. Zamkowym ruin. W średniowieczu znajdował się tu graniczny gród kasztelański przy szlaku handlowym z Polski do Pomezanii. Wielokrotnie niszczone i przebudowywany zamek pełnił w XVIII i XIX w. funkcję ewangelickiego zboru. Obecnie od paru lat trwają

w nim prace remontowe. Asfaltem w kasztanowej alei jedziemy dalej na południowy zachód, przecinamy pieszne szlaki: zielony Jezior Koronowskich oraz żółty im. L. Wyczółkowskiego. Przez sosnowy las dojeżdżamy następnie do mostu nad Kanalem Lateralnym w Wilczym Gardle – jesteśmy już w Koronowie.

ODCINEK:

Koronowo – Wąwelno (49 km)

ATRAKCJE:

widoki na Brdę, barokowy kościół i nagrobek L. Wyczółkowskiego we Wtelnie, krajobrazy Pojezierza Krajeńskiego, kościół Świętej Trójcy w Byszewie z 1651 r., barokowy kościół w Wąwelnie.

Z Koronowa jedziemy na południe. Mijamy Samociążek i Bożenkowo, dojeżdżamy do mostu nad Brdą w bydgoskim Janowie. Przecinamy ruchliwą szosę z Bydgoszczy do Koszalina i bocznymi drogami docieramy do Wtelna. Rolniczymi terenami Pojezierza Krajeńskiego jedziemy w kierunku Salna, gdzie skręcamy w lewo do Byszewa. Mijamy zabytkowy kościół i asfaltową szosą mkniemy do Wąwelna – stoi tam późno-barokowy kościół św. Marii Magdaleny.

2. Szlak z Chojnic do Bydgoszczy – niebieski

(odcinek Serock – Bydgoszcz LPKiW, 26 km)

Łatwy szlak rowerowy, który prowadzi leśnymi terenami wokół Brdy. Prowadzi głównie szosami, na których okresowo bywa wzmożony ruch samochodowy.

ODCINEK:

Serock – Bydgoszcz
(26 km)

ATRAKCJE:

kościół w Serocku, ruiny zamku w Nowym Jasińcu, zabytki Koronowa, widoki na Brdę, LPKiW.

Od Serocka do bydgoskiego Janowa przebieg niebieskiego szlaku rowerowego pokrywa się z międzynarodową trasą rowerową Euro-Route R-1. Jedziemy asfaltem, mijani przez samochody latem i w weekendy

droga do Bożenkowa bywa naprawdę ruchliwa. Z działek oraz wypoczynku nad Jeziorem Koronowskim wracają wtedy do miasta dziesiątki bydgoszczan. Dopiero po przejechaniu mostu na Brdzie oba szlaki rozdzielają się, odbijamy na południe do Opławca i Smukaty, z których przez dzielnicę Piaski docieramy do Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku.

3. Szlak dokoła Doliny Wisły BTC – zielony

(odcinki: Bydgoszcz – Topolno i Kokocko – Bydgoszcz, 35 i 24 km)

Wytyczony przez członków Bydgoskiego Towarzystwa Cyklistów zielony szlak rowerowy prowadzący z Bydgoszczy do Chełmna przez Gruczno, a następnie do Ostromecka i Fordonu, prawie w całości wiedzie asfaltowymi drogami wzdłuż wiślanej doliny; główną atrakcją stanowią liczne zabytki architektury. W przewodniku omówione są jego dwa odcinki leżące na terenie powiatu bydgoskiego.

ODCINEK:

Bydgoszcz – Topolno (35 km)

ATRAKCJE:

LPKiW, widoki na zbocza Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, tereny rekreacyjne w Strzelcach Dolnych, widoki na Dolinę Dolnej Wisły, jaskinia Bajka, oszalowany murowany kościół w Kozielcu z 1906 r., proj. rez. przyrody Kozielec, barokowy kościół w Topolnie.

Szlak rozpoczyna się przy przystanku tramwajowym w LPKiW w bydgoskim Mysłęciku. Po przejechaniu przez rozległe tereny rekreacyjne, przecinamy ruchliwe ulice Bydgoszczy, Gdańską i Armii Krajowej, a następnie Zamczyskiem i Sielską docieramy do Nowego Fordonu, natykając się po drodze na zielony szlak pieszy do Świecia. Granice administracyjne Bydgoszczy opuszczamy szosą do Koronowa. Mijamy Strzelce Dolne, a w okolicach Złej Wsi pokonujemy serpentynowy, widokowy podjazd do Trzęsacza; panorama Wisły robi w tym miejscu duże wrażenie. Kiedy mamy już za sobą wjazd na nadwiślańską skarpe, szlak skręca w prawo na wąski asfalt do Kozielca. Po pełnym zakrętów zjeździe w Kozielcu mało uczęszczaną szosą jedziemy do Topolna, mijając po drodze proj. rez. Kozielec – występuje tam chroniony len austriacki.

ODCINEK:

Kokocko – Bydgoszcz (24 km)

ATRAKCJE:

ryglowy kościół Niepokalanego Serca NMP w Kokocku, widoki na Dolinę Dolnej Wisły, gotycki kościół Narodzenia NMP we wsi Czarze, rez. Las Mariański, kościół i zespół parkowo-pałacowy w Ostromecku, widoki na Wisłę z fordońskiego mostu.

Z Kokocka jedziemy mało uczęszczanymi szosami do wsi Czarze. Mijamy gotycki kościół, a następnie wyjeżdżamy wąskim asfaltem do Rafy. Na rozwidleniu wybieramy prawą odnogę, poruszamy się po

gruntowej drodze w lesie o mieszanym charakterze. Mijamy malownicze, wiejskie domostwa, już asfaltem jedziemy do Ostromecka, na zboczach z lewej strony znajduje się rez. Las Mariański. Przy bramie głównej klasycystycznego pałacu nowego wpadamy na ruchliwą drogę z Unisławia, którą docieramy do drogi łączącej Bydgoszcz z Toruniem; pozostało już tylko dojechać nią do Fordonu.

4. Szlak po Dolinie Dolnej Wisły

(odcinki: Cierpice – Topolno i Unisław – Skłudzewo, 80 i 38 km)

Jeden z najdłuższych szlaków rowerowych w Polsce. Prowadzi z Cierpice pod Toruniem do Tczewa, a następnie wraca drugim brzegiem Wisły do Zamku Bierzgtowskiego na Pojezierzu Chełmińskim. Jego trasa częściowo prowadzi polnymi i leśnymi drogami, dlatego ma charakter terenowo-szosowy. W przewodniku opisane są odcinki przebiegające przez powiat bydgoski.

ODCINEK:

Cierpice – Bydgoszcz Wschód (50 km)

ATRAKCJE:

lasz Puszczy Bydgoskiej, widoki na Pradolinę Toruńsko-Eberswaldzką, pomnik przyrody Bydgoski Bartek.

Szlak rozpoczyna się przy stacji kolejowej Cierpice na trasie z Bydgoszczy do Torunia. Leśną aleją docieramy do bardzo ruchliwej szosy; wąskim asfaltem jedziemy w stronę Wisły, docieramy do malowniczego zakątka

nad Zieloną Strugą. Ciekawostką jest fakt, że okolice rzeki charakteryzują się najmniejszą w Polsce sumą rocznych opadów atmosferycznych. Wzdłuż strugi docieramy do Kąkole. W Jarkach szlak rowerowy kieruje się w stronę mostku nad Zieloną Strugą, sosnowym borem docieramy do przystanku kolejowego w Przytubiu – tu rozpoczyna się niebieski pieszy szlak im. M. Przybylskiego do Chrośnej. Gruntową drogą dojeżdżamy do ruchliwej szosy. Zachowując dużą ostrożność, kierujemy się do skrzyżowania z drogą do Solca Kujawskiego; przejeżdżamy przez Przytubie, w którym uwagę przyciąga ewangelicko-mennonicki cmentarz. Przy przystanku autobusowym spotykamy początek zielonego pieszego szlaku im. T. Dolczewskiego. W Solcu Kujawskim spotykamy czerwony pieszy szlak Martyrologii Solecczan i niebieski rowerowy szlak „Świadkowie Historii”. Agrarnymi terenami wokół Otorowa i Łęgnowa jedziemy szosą wzdłuż ogromnego zakola, zmieniającej kierunek Wisły. W Bydgoszczy przejeżdżamy przy torach regatowych, mijamy największe pomnikowe drzewo w mieście – to Bydgoski Bartek; docieramy do stacji kolejowej Bydgoszcz Wschód.

ODCINEK:

Bydgoszcz Wschód –
Topolno (34 km)

ATRAKCJE:

zbocza Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, widoki na Dolinę Dolnej Wisły, jaskinia Bajka, drewniany kościół z 1699 r. we Włókach, proj. rez. przyrody Kozielec, barokowy kościół w Topolnie.

Od stacji kolejowej Bydgoszcz Wschód jedziemy w stronę przejazdu z rogatkami, za którym spotykamy niebieski szlak rowerowy do Torunia. Gruntową drogą przejeżdżamy przez Las Gdański, gdzie przecinamy niebieski pieszy szlak Brdy. Na kolejnym leśnym skrzyżowaniu spotykamy żółty szlak im. T. Janickiego do Osielska, a następnie, na uprawnych polach koło Czarnówka, zielony szlak rowerowy BTC. Leśnym podjazdem wjeżdżamy na zbocza Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Jedziemy utwardzoną drogą, granicą Zespołu Parków Krajobrazowych Chetmińskiego i Nadwiślańskiego, trasą pokrywającą się z przebiegiem zielonego pieszego szlaku Nadwiślańskiego.

Asfaltem docieramy do Strzelc Górnych, skręcamy w stronę Wisły i pokonujemy zjazd do wsi Strzelce Dolne. Jedziemy na północ drogą, która na wiosnę bywa zalewana przez Wisłę. Na okolicznych polach tworzą się wówczas ciekawe krajobrazowo rozlewiska. Po chwili, przy zabudowaniach, szlak skręca na połną drogę do wąwozu w Gądeczu. W połowie podjazdu, z lewej strony, na drugim brzegu strumyka, znajduje się jaskinia Bajka – pomnik przyrody nieożywionej. U góry skręcamy na północ, na skraju wsi Włóki, widząc budynek drewnianego kościółka, kierujemy się w prawo na gruntową drogą, docieramy do widokowego zjazdu. Koło Trzęsacza dojeżdżamy do szosy i skręcamy w lewo. Na zakręcie, kiedy zaczyna się serpentynowy podjazd, jedziemy prosto na utwardzoną drogę do Złej Wsi – niestety, od jakiegoś czasu polny trakt nie jest przejezdny, dlatego najlepiej dotrzeć do Kozielca trasą szlaku BTC. Za wsią wjeżdżamy na mało uczęszczaną asfaltową drogę, którą podążamy na północ i docieramy do Topolna.

ODCINEK:

Unisław – Ostromecko
(18 km)

ATRAKCJE:

gotycki kościół
w Unisławiu, widoki
na Dolinę Dolnej
Wisły, rez. Reptowo,
rez. Las Mariański, kościół i zespół parkowo-pałacowy
w Ostromecku.

Drogą do Dąbrowy Chełmińskiej wyjeżdżamy z Unisławia. Na skrzyżowaniu na skraju lasu skręcamy w prawo, wąską asfaltową drogą szybko jedziemy do Gzina, a później Janowa. Na skraju lasu, we wsi Reptowo i w pobliżu znajdującego się niedaleko rezerwatu przyrody o tej samej nazwie, skręcamy na zachód, pokonujemy terenowy zjazd, który chwilami może okazać się trudny – ten odcinek szlaku pokrywa się z przebiegiem pieszego szlaku Rezerwatów Chełmińskich. Docieramy do asfaltowej drogi (prowadzi nią zielony szlak rowerowy BTC) i skręcamy w lewo. Wzdłuż dolnej krawędzi rzecznej doliny, skrajem rezerwatu Las Mariański, w którym znajdują się źródła wód mineralnych, szybko jedziemy do Ostromecka, w którym warto zobaczyć: barokowy

kościół i unikalny barokowo-klasycystyczny zespół pałacowo-parkowy.

ODCINEK:

Ostromecko –
Skłudzewo (20 km)

ATRAKCJE:

grodzisko Kamieniec,
lasy okolic Ostromecka.

Od zespołu pałacowo-parkowego w Ostromecku jedziemy na południe, przejeżdżamy przez Strzyżawę, a następnie na skrzyżowaniu z ruchliwą drogą łączącą Bydgoszcz z Toruniem kierujemy się na wprost do leśnego kompleksu. Sosnowym borem, utwardzonym traktem jedziemy w kierunku przetomu Wisły. Na jednym z leśnych skrzyżowań dołącza czarny pieszy szlak im. K. Wyrostkiewicz – skręcamy w lewo i leśnymi, miejscami piaszczystymi drogami poruszamy się wzdłuż linii Wisły. Za budynkami Leśnictwa Kamieniec zakosem przecinamy ruchliwą szosę i piaszczystą leśną drogą, a później asfaltem jedziemy w stronę Skłudzewa, gdzie spotykamy niebieski szlak rowerowy Przyjaźni.

5. Szlak Zielonej Strugi – czerwony (14 km)

Jeden z ciekawszych pieszych szlaków wiodących terenami Puszczy Bydgoskiej. Odcinek opisany w przewodniku prowadzi urozmaiconymi leśnymi drózkami i ścieżkami, szczytem stromych nadwiślańskich skarp pomiędzy Przyłubiem a Cierpicami. Trasa jest interesująca prawie pod każdym względem; mamy: jazdę po pagórkach, wąskie dróżki, zarośnięte ścieżki i wiele atrakcyjnych pejzaży; dla rowerzystów MTB brakuje chyba jedynie zjazdów. W Kąkolu szlak krzyżuje się z czarnym szlakiem rowerowym po Dolinie Dolnej Wisły. Pozostała część trasy prowadzi do Rojewo.

ODCINEK:

Przyłubie – Kąkol Rojewo (14 km)

ATRAKCJE:**bór Puszczy Bydgoskiej, widoki na Wisłę i Kotlinę Toruńską, rzeka Zielona Struga**

Szlak rozpoczyna się opodal przystanku kolejowego w Przyłubiu, gdzie początek bierze też niebieski szlak im. M. Przybylskiego. Początkowo czerwony szlak Zielonej Strugi prowadzi sosnowym lasem po ciekawym pagórkowato urzeźbionym terenie, niedaleko torów kolejowych, później wąskimi ścieżkami i piaszczystymi drogami do skrzyżowania z ruchliwą szosą – przecinamy ją jadąc dalej na wprost, dojeżdżamy do krawędzi wysokiej wiślanej skarpy; w prześwitach między drzewami zaczynamy widzieć rzeczne koryto i nadwiślańskie łąki, w okresie wiosennym często zalewane falą powodziową. Skręcamy w prawo. Od tego momentu cały czas, przez odcinek kilku kilometrów, będziemy podążać wzdłuż Wisły szczytem skarpy. Jedziemy wąskimi zarostymi ścieżkami, piaszczystymi drózkami, przedzierając się gdzieniegdzie przez zarośla – to trudny dla rowerzysty fragment turystycznej trasy. Przy leśnym parkingu przecinamy polną drogę. Widoki na panoramę doliny Wisły przesłaniają konary rosnących na zboczu drzew. Opodal Gajtowa pokonujemy niewielki zjazd i mini podjazd po wystających, pozwijanych korzeniach. Na chwilę, za piaszczystym odcinkiem przy młodym lasu, turystyczna trasa nieco odbija w prawo. W końcu jednak zaczyna powoli i sukcesywnie oddalać się od skarpy. Chwilę kluczymy lasem, pokonujemy piaszczysty zjazd, na końcu którego docieramy do budynków Leśnictwa Dybowo. Przejeżdżamy przez drewniany mostek nad Zieloną Strugą i wąskim asfaltem docieramy do punktu, w którym przecinamy szosę z Torunia do Bydgoszczy. Podążamy do Kąkola opodal Cierpic, przejeżdżamy nad torami kolejowymi, a następnie spotykamy oznaczenia czarnego szlaku rowerowego.

6. Szlak „Świadkowie Historii” – niebieski (40 km)

Rekreacyjny szlak rowerowy, którego przebieg w ciekawy sposób uzupełnia sieć pieszych szlaków turystycznych w Puszczy Bydgoskiej w okolicach Solca Kujawskiego.

ODCINEK:

Solec Kujawski – Chrośna – Solec Kujawski (40 km)

ATRAKCJE:

Krzyż Powstańców Wielkopolskich, bór Puszczy Bydgoskiej, anteny Radiowego Centrum Nadawczego, Szwedzka Góra, miejsce pamięci narodowej.

Szlak rozpoczyna się przy dworcu kolejowym w Solcu Kujawskim, od którego prowadzi na południe; przecinamy ruchliwą szosę z Bydgoszczy do Torunia i jedziemy do Krzyża Powstańców Wielkopolskich.

W okolicach wsi Chrośna spotykamy niebieski pieszy szlak im. M. Przybylskiego, mijamy skrzyżowanie z drogą prowadzącą do Radiowego Centrum Nadawczego Polskiego Radia – stoją tam dwa wysokie maszty. W okolicach Szwedzkiej Góry, na szczycie której znajdują się resztki umocnień z okresu XVII-wiecznych wojen szwedzkich, skręcamy w prawo, dojeżdżamy do Łąk Studzienieckich. Powstały one wskutek osuszenia dawnego jeziora, a dokonali tego osadnicy menonicy w XVI w. Drogi są piaszczyste, typowe dla Puszczy Bydgoskiej, niekiedy natykamy się na fragmenty starszego, bardziej urozmaiconego lasu. Mijamy wieś Leszyce, a w pobliżu Nowej wsi Wielkiej spotykamy zielony pieszy szlak do Chrośny, mijamy miejsce pamięci narodowej – jest to pomnik pamięci leśników zamordowanych w okresie II wojny światowej. Leśnymi drogami jedziemy na północ, spotykamy kolejne piesze szlaki. W okolicach miejscowości Rudy przecinamy szosę z Bydgoszczy do Torunia, a następnie docieramy do Solca Kujawskiego.

7. Szlak edukacji przyrodniczej w gminie Sicienko – zielony (30 km)

Szlak zataczający pętlę w okolicach Sicienka. Prowadzi głównie asfaltowymi drogami po Pojezierzu Krajeńskim oraz granicą Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Posiada duże walory przyrodnicze i edukacyjne.

ODCINEK:

Wojnowo – Kruszyn – Szczutki – Wojnowo (30 km)

ATRAKCJE:

zespół parkowo-dworski w Wojnowie, dwór z 1850 r. we wsi Osowiec, żelbetonowe schrony piechoty z 1939 r., eklektyczny pałac z 1882 r. w Kruszynie, skansen historyczno-wojskowy „Przedmoście Bydgoskie”, widoki na Pradolinę Toruńsko-Eberswaldzką, lasy w okolicach Osówca, neogotycki kościół św. Andrzeja Boboli w Sicienku.

Szlak zaczyna się w Wojnowie, w którym stoi eklektyczny pałac otoczony parkiem krajobrazowym. Wyjeżdżamy drogą na zachód do Sicienka, a następnie wsi Sitno, Zawada i Strzelewo - tu przecinamy ruchliwą szosę do Nakła. Jedziemy na południe, skręcany na wschód do Zielonczyna. Granicą Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej poruszamy się do Kruszyna. Przejeżdżamy przy skansenie historyczno-wojskowym „Przedmoście Bydgoskie”. Przecinamy ponownie ruchliwą szosę łączącą Nakło z Bydgoszczą, lasem podążamy do wsi Osowiec. W miejscowości Szczutki spotykamy międzynarodową trasę rowerową Euro-Route R-1, szosą, w otoczeniu wiejskich pejzaży, docieramy do Wojnowa, z którego wyruszyliśmy.

8. Szlak Przyjaźni – niebieski (odcinek Bydgoszcz – Skłudzewo, 28 km)

Rekreacyjny szlak turystyczny, który łączy Bydgoszcz z Toruniem; przez powiat bydgoski przebiega jego zachodnia część.

ODCINEK:

Bydgoszcz – Skłudzewo (28 km)

ATRAKCJE:

kościół i zespół parkowo-pałacowy w Ostromecku, widoki na Kotlinę Toruńską.

Niebieski szlak rowerowy Przyjaźni rozpoczyna się opodal głównego dworca kolejowego w Bydgoszczy i ścieżkami rowerowymi prowadzi do Fordonu (od 1973 r. dzielnicy miasta). Po przejechaniu na drugi brzeg największej polskiej rzeki zabytkowym mostem, z którego roztaczają się imponujące widoki, docieramy do Strzyżawy; tu skręcamy w lewo na drogę w kierunku Ostromecka. Do ciekawostek miejscowości należy zaliczyć zabytkowy zespół parkowo-pałacowy z barokowym pałacem starym zbudowanym w XVIII w. w stylu saskiego rokoka i klasycystycznym nowym z 1848 r., gotycko-barokowy kościół św. Mikołaja. Zjeżdżamy z głównej szosy i przecinamy tory kolejowe i gruntowym leśnym traktem podążamy do Wałdowa Królewskiego. Po dojechaniu do skrzyżowania skręcamy w lewo na podjazd. Jedziemy utwardzoną drogą, która za jakiś czas zamienia się w wąski asfalt. Za plecami mamy panoramę Kotliny Toruńskiej. Skręcamy w prawo, z lewej strony widzimy wieżę kościoła w Boluminku. W Skłudzewie robimy asfaltowy zjazd, docieramy do skrzyżowania, na którym spotykamy czarny szlak rowerowy Doliny Dolnej Wisły.

9. Szlak do Nakła – niebieski (odcinek Bydgoszcz – Łochowo, 13 km)

Część Starego Kanału Bydgoskiego zasypano w 1971 r. podczas budowy Ronda Grunwaldzkiego w Bydgoszczy, a wzdłuż pozostawionego odcinka ciągną się planty. Po drodze można podziwiać zabytkowe śluzy. Właśnie tamtędy prowadzi niebieski szlak rowerowy do Nakła.

ODCINEK:

Bydgoszcz – Łochowo (13 km)

ATRAKCJE:

Stary Kanał Bydgoski, śluza na Kanale Noteci w Łochowie, neoromański kościół z 1902 roku w Łochowie.

Wyprawę niebieskim szlakiem rowerowym rozpoczynamy na Rondzie Grunwaldzkim w Bydgoszczy. Urokliwymi plantami wzdłuż Starego Kanału Bydgoskiego jedziemy na zachód. Mijamy zabytkowe urządzenia kanałowe oraz okazy starodrzewu. Na Prądach, po dotarciu do ul. Biskupińskiej skręcamy w lewo, a za jakiś czas na zachód w Lisią; spotykamy żółty pieszyszlak Nadnotecki. Nawierzchnia dróg zmienia się, wyjeżdżamy z miasta. Na wysokości Lisiego Ogonu przecinamy ruchliwą drogę krajową ze Szczecina – ruch samochodowy bywa tu naprawdę duży, dlatego uważajmy. Jedziemy gruntowymi, uszlachetnionymi drogami do śluzy Łochowo na Kanale Noteckim. Przejeżdżamy na drugi brzeg i szutrowym traktem przez las poruszamy się w stronę okresowo ruchliwej szosy z Lisiego Ogonu do Nakła. Skręcamy w prawo i dojeżdżamy do Łochowa.

IV. SZLAKI WODNE

1. Brda

(odcinek Gostycyn-Nogawica – Bydgoszcz, 67 km)

Źródła rzeki Brdy, najważniejszej obok Wdy arterii wodnej Borów Tucholskich, znajdują się na zboczach polodowcowych wzniesień w środkowej części Pojezierza Bytowskiego opodal Jeziora Smołowego. Łączna długość rzeki wynosi 238 km, a szlaku wodnego - 233 km, czyli zaledwie pięć kilometrów mniej. Większość spływów kajakowych kończy się jednak w Gostycynie-Nogawicy. Warto spłynąć ostatni jej odcinek; można to zrobić w jeden lub dwa dni.

ODCINEK:

Gostycyn-Nogawica – Bydgoszcz (67 km)

ATRAKCJE:

Jez. Koronowskie, elektrownie wodne na Brdzie, lasy okalające Rzekę, Bydgoska Wenecja, przepłynięcie przez Śluzę Miejską.

Od miejsca ujścia do Brdy Kamionki – prawego, malowniczego i krętego dopływu – zaczyna się dolny bieg rzeki z prawie 30-kilometrowym ciągiem zalewowych jezior, które powstały w 1956 r. w wyniku zbudowania elektrowni wodnej w Samociążku. Z mozołem, bez jakiegokolwiek wyczuwalnego nurtu, płyniemy na południe posiadającym liczne odgałęzienia Jeziorem Koronowskim. Trzeba przyznać, że zaistniały w wyniku ludzkiej ingerencji akwen doskonale wkomponował się w krajobraz, wzbogacając atrakcyjność turystyczną okolic Koronowa, a co za tym idzie, całego powiatu bydgoskiego. Przepływamy pod mostem kolejowym (63 km), nieco dalej z prawej strony dochodzą wody rzeki Krówki, która łączy ciąg tak zwanych Jezior Byszewskich. W miejscowości Sokole-Kuźnica docieramy do samochodowo-osobowej przeprawy promowej (55 km) – krzyżują się tu trasy pieszych szlaków turystycznych. Kiedy Jezioro Koronowskie poszerza się, a na wprost widzimy przystań żaglową i plażę w Pieczyskach, płyniemy w lewo do przesmyku (48 km) łączącego zalew z jeziorem Lipkusz, w wyniku czego szerokim kołem omijamy Koronowo. Mijając z prawej strony zabudowania rekreacyjne, doptywamy do mostu drogowego w Wilczym Gardle (42 km). Stąd Kanałem Lateralnym, a następnie Jez. Białym powoli posuwamy

się w stronę Samociążka, gdzie przy hydroelektrowni (36 km) czeka nas uciążliwa, dwustumetrowej długości, przenoska wzdłuż ogrodzenia.

Za zaporą wodujemy na Brdzie; płynąc pięć kilometrów pod słaby prąd, możemy dotrzeć do centrum Koronowa. W okolicach Okola płyniemy doliną otoczoną łąkami i polami. Prędkość nurtu uzależniona jest od ilości wody przepuszczanej przez elektrownię. Docieramy do mostu (34 km) na polnej drodze z Gościeradza. Okolica jest malownicza, w słoneczne dni wręcz idylliczna. Powoli nurt rzeki słabnie, zaczyna się zaporowe jezioro Tryszczyn, na końcu którego z lewej strony wpływa Kotomierzanka. Przy hydroelektrowni (29 km) czeka nas kolejna przenoska. Nurt w rzece ponownie przyspiesza, by za jakiś czas zwolnić – zaczyna się jezioro Smukała. Przepływamy pod mostem w Bożenkwie-Zdrojach, docieramy do bydgoskiego Janowia (24 km). Teraz Brda zatacza dwa duże łuki; brzegi są wysokie, porośnięte sosnowym lasem. Szczytem skarp prowadzą znakowane piesze szlaki.

W kolejnej, coraz bardziej zurbanizowanej dzielnicy Bydgoszczy przepływamy pod mostem, przenosimy kajaki przy ostatniej zaporze (20 km). Za elektrownią rzeka ostatni raz przyspiesza, nurt staje się szybki, w wodzie widzimy smagane przez wiry wodorosty. Mijamy drewnianą kładkę, przepływamy przez kolejne dzielnice wojewódzkiego miasta.

Z prawej strony dochodzi, zakończony śluzą, wpływ do Kanału Bydgoskiego (13 km), który łączy Brdę z Notecią. W centrum Bydgoszczy, przy starówce, docieramy do Wyspy Młyńskiej (11 km); rzeka tworzy tu malowniczy zakątek zwany Wenecją Bydgoską, obok którego, opodal zabytkowego gotyckiego kościoła katedralnego świętych Marcina i Mikołaja, znajduje się tor kajakarstwa górskiego. Płynąc głównym korytem Brdy docieramy do Śluzy Miejskiej – przepłynięcie przez nią warto wcześniej ustalić. Dalej Brda staje się coraz mniej atrakcyjna, by wreszcie, przy torze regatowym w Brdujściu, wptynąć do Wisły, w odległości 170 km od Morza Bałtyckiego.

2. Noteć, Kanał Noteci i Kanał Bydgoski (odcinek Brzoza – Bydgoszcz, 30 km)

Szlak wodny Noteci, Kanału Noteci i Kanału Bydgoskiego jest ciekawy ze względu na wyjątkowo małą popularność. Możemy być nieomal pewni, że nie spotkamy tu żadnego kajakarza. Kanał Noteci powstał z konieczności udroźnienia Kanału Bydgoskiego, w którym brakowało wody. Dlatego wybudowano nowy sztuczny ciek wodny, którego wody zasilają najwyżej położony odcinek Kanału Bydgoskiego, w rejonie śluzy Osowa Góra. Ciekawostką jest, że w Dębinku, gdzie zaczyna się Kanał Noteci, krzyżują się jeszcze trzy cieki wodne: Noteć, Górny Kanał Notecki i Nowy Kanał Notecki.

ODCINEK:

Brzoza – Bydgoszcz (30 km)

ATRAKCJE:

śluzę w Dębinku i Łochowie, śluzę w Bydgoszczy.

Sptyw rozpoczynamy w Brzozie, z której płyniemy Notecią na północny zachód. Bieg rzeki, jak każdego naturalnego cieku wodnego, jest znacznie bardziej urozmaicony niż w przypadku żeglownych kanałów. Zakręty, zarastające szuwarami brzegi oraz liczne doptywy irygacyjne urozmaicają

krajobrazowo sptyw. Przed Dębinkiem rzeka mocno meandruje, doptywamy do mostu i dużego uskoku wodnego. Teraz kajak przenosimy na Kanał Noteci, który nieomal linią prostą przepływa przez Bydgoskie

Łąki Nadnoteckie. W okolicach Rynarzewa i Zamościa wody kanału kierowane są na północ do Łochowa. Na tym odcinku kanał wije się sosnowym lasem, ma urozmaicony bieg. Woda nieomal w nim stoi i bez większego wysiłku można pływać kajakiem w obu kierunkach. Za Łochowem Kanał Noteci wpływa do Kanału Bydgoskiego. Skrećamy w prawo i wiosłujemy do Bydgoszczy. Na całej trasie przeszkodami są śluzy, przy których przenosimy kajak.

V. TRASY ROWEROWE PRZY DROGACH PUBLICZNYCH

W trakcie trzeciej kadencji Rady Powiatu wybudowano ponad 42 km ścieżek rowerowych, z tego ponad 35 km w 2010 roku, dzięki dofinansowaniu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz wsparciu gmin z terenu powiatu bydgoskiego.

Gmina Koronowo

Na terenie gminy powstało prawie 10 km ścieżek, podzielonych na 4 odcinki:

1. wzdłuż drogi powiatowej nr 1525 C od miejscowości Samociążek do miejscowości Koronowo, która połączy istniejącą ścieżkę rowerową w miejscowości Samociążek z projektowaną ścieżką rowerową na Alei Wolności w Koronowie,
2. od Koronowa do Pieczysk - umiejscowiona wzdłuż ulicy Letniskowej,
3. wzdłuż drogi powiatowej 1522 C Wtelnio-Gościeradz, w jej bezpośrednim zasięgu znajduje się dworek Leona Wyczółkowskiego w Gościeradzu,
4. wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 244 od drogi krajowej nr 25 w miejscowości Tryszczyn do drogi powiatowej nr 1522C w miejscowości Wtelnio.

Gmina Dobrcz

Na terenie gminy zbudowano dwie ścieżki rowerowe.

Pierwsza ścieżka to odcinek wzdłuż drogi krajowej nr 56 od Kotomierza do drogi na Karolewo, który zapewnia bezpieczny dojazd do Zespołu Szkół Agro-Ekonomicznych w Karolewie.

Druga ścieżka rowerowa prowadzi wzdłuż drogi powiatowej nr 1268C w Wudzynie.

Gmina Solec Kujawski

Zbudowane w ramach projektu ścieżki rowerowe prowadzą do ścisłego centrum Solca Kujawskiego, gdzie znajdują się obiekty instytucji publicznej, w tym m.in. Urząd Miasta i Gminy Solec Kujawski, zespoły szkół, przedszkole i szkoła muzyczna.

Ścieżki na terenie Solca Kujawskiego od Parku Przemysłowego do Parku Miejskiego to 5 odcinków, zlokalizowanych przy ulicach: Garbary, Powstańców, Średniej, Bojowników o Wolność i Demokrację, Wiejskiej i Leśnej. W bezpośrednim sąsiedztwie jednego z odcinków zlokalizowane są obiekty sportowe wchodzące w skład Ośrodka Sportu

i Rekreacji (hala sportowo-widowiskowa, stadion miejski, Park Wodny oraz część sportowo-rehabilitacyjna, kręgielnia i kawiarnia).

Główną atrakcją turystyczną zlokalizowaną w bezpośrednim otoczeniu wybudowanych ścieżek jest Park Jurajski przy ul. Sportowej 1.

Gmina Nowa Wieś Wielka

W bezpośrednim zasięgu wybudowanej ścieżki rowerowej na odcinku Olimpin – Smolno znajdują się funkcjonujące w Brzozie placówki oświatowe.

Przez gminę Nowa Wieś Wielka przebiega kilka pieszych szlaków turystycznych (w tym m.in. „Szlak Pałucki”, Szlak zielony z Bydgoszczy do miejscowości Chmielniki nad jeziorem Jezuickim). Znajduje się tutaj również jeden szlak rowerowy – „Świadkowie Historii”, który prowadzi przez miejsca upamiętniające tragiczne losy Polaków na terenie Puszczy Bydgoskiej. Nową formą edukacji przyrodniczo-leśnej jest ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza „Buczyna”, która powstała w wyniku współpracy Nadleśnictwa Solec Kujawski i Gminy Nowa Wieś Wielka.

Gmina Dąbrowa Chełmińska

Na terenie Gminy Dąbrowa Chełmińska, której połowa obszaru należy do Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły, powstała ścieżka wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 551 od Ostromecka do Dąbrowy Chełmińskiej, o długości ponad 7 kilometrów. W bezpośrednim otoczeniu ścieżki znajduje się zespół pałacowo-parkowy w Ostromecku oraz Zespół Szkół w Dąbrowie Chełmińskiej.

Gmina Białe Błota

Ścieżka rowerowa umiejscowiona od drogi wojewódzkiej nr 223 wzdłuż drogi powiatowej nr 1537C do Trzcianca znajduje się w bezpośrednim otoczeniu placówek oświatowych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych (w tym szkół, przedszkola, boisk sportowych). Ścieżka ta weszła w skład już istniejącej sieci ścieżek rowerowych w gminie Białe Błota.

Gmina Sienko

Do atrakcji turystycznych znajdujących się z zasięgu oddziaływania ścieżki, powstałej wzdłuż drogi powiatowej 1910C Wojnowo – Sienko należy pochodzący z przełomu XIX i XX wieku kościół pw. św. Andrzeja Boboli w Sienku oraz zespół dworsko-pałacowy w Wojnowie. Odcinek położony jest w pasie drogowym na terenie gminy Sienko, po lewej stronie drogi powiatowej jadąc w kierunku centrum wsi.

Gmina Osielsko

Ścieżka rowerowa powstała tu wzdłuż drogi powiatowej nr 1504C od miejscowości Niemcz do Żołędowa. W miejscowościach usytuowanych na trasie odcinka znajdują się zabytkowe obiekty sakralne. Ponadto przez Osielsko, Żołędowo i Maksymilianowo przebiega czerwony szlak Klubu Turystów Piesznych „Talk”.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Opisane powyżej ścieżki rowerowe powstały w ramach projektu:

„Budowa ścieżek rowerowych w powiecie bydgoskim warunkiem poprawy bezpieczeństwa w regionie”

Celem generalnym projektu było zwiększenie atrakcyjności społeczno-gospodarczej regionu, poprawa spójności wewnętrznej oraz rozwój infrastruktury technicznej, turystyczno-rekreacyjnej regionu.

Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Działanie 1.1 w wysokości 5 234 200,46 zł, co stanowiło ponad 58% wartości inwestycji. Powiat bydgoski, finansując pozostałą część projektu, otrzymał również wsparcie od wszystkich gmin z terenu powiatu. Każda z gmin, poniosła 25% kosztów inwestycji realizowanej na swoim terenie.

VI. POZOSTAŁE FORMY TURYSTYKI AKTYWNEJ

TURYSTYKA W SIODLE

Koronowo

- **Klub Jeździecki „Deresz”
w Nowym Dworze**

tel. 52 382 34 55

<http://www.deresz.pl>,

e-mail: klub@deresz.pl

Działalność: nauka jazdy konnej,
organizacja turnusów szkolenio-
wych dla młodzieży, konkursy
ujeżdżania, „Hubertusy”.

Dobrcz

- **Mariola Hirsch**

ul. Wodna 10, 86-022 Dobrcz

Działalność całoroczna – 2 pokoje, rekreacja konna.

Solec Kujawski

- **Gospodarstwo agroturystyczne Mieczysław Ogłóża**

Makowiska 5, tel. 602 606 855, czynne całorocznie

Dąbrowa Chełmińska

- **Przedsiębiorstwo Gastronomiczno-Hotelarskie JERMIR**

Strzyżawa, 86-070 Dąbrowa Chełmińska, tel. 52 343 92 19

www.jermir.bydgoszcz.pl

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Jarzębiniec”
Mirostawa Susała**

Czarze, ul. Jarzębinowa 4, 86-070 Dąbrowa Chełmińska

tel. 52 381 60 02, kom. 693 955 455

www.agrojarzebiniec.strona.pl

- **Adamex s.c. Agroturystka, stadnina koni**

Adam Wołoch, Katarzyna Wołoch

86-070 Otowice 17, tel. 56 686 63 46

www.agroturystyka.adamex.biz, e-mail: firma.adamex@gmail.com

Białe Błota

- **Stajnia Baskil Marcelina Gadaszewska**

ul. Ułańska, Ciele 86-005, Białe Błota, tel. 607 896 723

Stajnia Białe Błota, ul. Leśna 1, tel. 605 557 929

Działalność: jazda rekreacyjna, supertereny, rajdy konne, hipoterapia z wykwalifikowanym instruktorem, pensjonat dla koni (duże wybiegi i pastwiska), imprezy plenerowe, ogniska, przejażdżki bryczką.

TURYSTYKA WODNA

Koronowo

- **Klub Żeglarski „Wind”
w Romanowie**

tel. 52 382 28 48

Działalność: udostępnianie miejsc do cumowania jachtów przy pomostach, usługi dźwigowe, czartery jachtów, organizacja regat.

- **Przystań Żeglarska „Tazbirowo” w Romanowie**

86-010 Romanowo 2, tel. 606 770 843

www.tazbirowo.pl, e-mail: michal.tazbir@poczta.fm

Działalność: udostępnianie miejsc do cumowania jachtów przy pomostach, dźwig dla jachtów, czartery - imprezy plenerowe.

- **Statek wycieczkowy „Zgłowięda”**

Stacjonuje przy plaży głównej w Koronowie-Pieczyskach.

tel. 601 677 217, 523 827 477

Oferuje rejsy spacerowe po wodach Zalewu Koronowskiego.

- **Statek wycieczkowy „NIVA”**

tel. 603 556 220

Oferuje rejsy turystyczne i okolicznościowe po Zalewie Koronowskim.

Dobrcz

- **WDW Żagiel Borówno**

86-022 Borówno, tel. 52 378 32 65

Solec Kujawski

Salina – stacja Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

tel. 660 413 338

Tutaj zawijają żeglarze, aby w komfortowych warunkach spędzić przerwę w rejsie. WOPR-owcy czuwają nad bezpieczeństwem wielu imprez motorowodnych, a wspólnie z OSP edukują mieszkańców informując o zasadach bezpieczeństwa nad wodą. Przy Salinie działa Klub Sportów Ekstremalnych.

Białe Błota

- **Spyw kajakowy na Kanale Noteckim – RTW Bydgosia**

Krzysztof Pawlicki

TURYSTYKA AKTYWNA

Koronowo

- **PTTK Koło Terenowe „TRAMP”
w Koronowie**

ul. Pomianowskiego 7, tel. 52 38 22 452
turystyka piesza i rowerowa

- **Centrum Militarne Krąpiewo**

86-010 Koronowo, tel. 724 44 55 66

www.bunkierkrapiewo.pl, bunkier@bunkierkrapiewo.pl

Oferta: – tory strzelnicze, – tory do offrodea,
– zwiedzanie bunkra, – paintball.

CMK Krąpiewo zostało uznane za „NAJLEPSZY PRODUKT TURYSTYCZNY POMORZA I KUJAW W 2010 ROKU”

- **Garniec Tomasz Poraziński**

ul. Lipkusz 8, 86-010 Koronowo

tel. kom. 608 01 25 41, mail. biuro@garniec.pl, www.garniec.pl

Firma specjalizująca się w prowadzeniu warsztatów ceramicznych oraz produkcji artystycznych wyrobów ceramicznych.

Dobrcz

- **Hala Sportowa w Dobrczu i kompleks boisk sportowych „Orlik 2012”**

ul. Długa 26, 86-022 Dobrcz, tel. 52 381 89 26

Solec Kujawski

- **Ośrodek Sportu i Rekreacji**

ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 3, tel. 52 387 20 15

www.osir.soleckujawski.pl, e-mail: sekretariat@osir.soleckujawski.pl

W skład ośrodka wchodzi:

- park wodny, z basenem sportowym, zjeżdżalniami, gejzerami, jacuzzi, basenem dla małych dzieci
- hala sportowo-widowiskowa, gdzie można być świadkiem widowiskowych imprez sportowych, również tych o charakterze międzynarodowym
- gabinety odnowy biologicznej
- hotel.

Dąbrowa Chełmińska

- Ostromecko - zespół boisk sportowych (korty tenisowe, boisko do koszykówki i siatkówki, kręgielnia oraz hala sportowa).
- Dąbrowa Chełmińska i Czarze - hala sportowa i boisko piłkarskie.

Białe Błota

- Stadion Lekkoatletyczny w Białych Błotach przy kompleksie szkolnym
- Orlik w Białych Błotach przy kompleksie szkolnym
- Boisko w Łochowie przy ul. Dębowej
- Orlik w Łochowie - przy ZS Łochowo
- Korty tenisowe w Łochowie – przy ZS Łochowo
- Boisko w Murowańcu – przy świetlicy

Sicienko

- Kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012” w Zielonczynie,
- Boiska przy szkołach podstawowych i Zespołach Szkół.

VII. NIEZBĘDNIK TURYSTY

GASTRONOMIA

Koronowo

- **Stopka Rożen „Barbet”**

Izabela Höflich,
Łukasz Spanidis
Stopka 19,
86-010 Koronowo,
tel. 52 382 36 54,
stopkarozen@stopkarozen.pl

Punkt gastronomiczny, nawiązujący swoim stylem do skansenu.

W otoczeniu zabytkowych maszyn i urządzeń, potrawy przygotowywane są na dużych okrągłych rożnach, zawieszonych nad paleniskami.

- **COFFE&LUNCH „Przy Akacjach”**

ul. Pomianowskiego 23, Koronowo, tel. 663 450 926, 502 626 373
e-mail: deref@poczta.onet.pl

- **„SOPHIE” hotel-restauracja**

ul. Hoffmana 42, Koronowo, tel. 52 382 38 38
e-mail: recepcja@hotel-sophie.pl, www.hotel-sophie.pl

- **Gospoda „BAZYLISZEK”**

ul. Letniskowa 22, Koronowo - Tuszyny, tel. 52 3822 822
www.bazyliszek.eu, e-mail: gospoda@bazyliszek.eu

- **Punkt Gastronomiczny**

ul. Paderewskiego 27, 86-010 Koronowo

- **Punkt Gastronomiczny**

Plac Zwycięstwa 2, 86-010 Koronowo

- **Kawiarenka przy cukierni**

ul. Sienkiewicza 1, 86-010 Koronowo

- **Kebab-bar**

ul. Witosa 20, 86-010 Koronowo

- **Pizzeria**

ul. Witosza 20, 86-010 Koronowo

- **Punkt Gastronomiczny**

ul. Paderewskiego 21, 86-010 Koronowo

- **Pub „Matrix”**

ul. Ogrodowa, 86-010 Koronowo, tel. 600 28 06 92

- **Kawiarenka na wodzie**

Na platformie pływającej

Zalew Koronowski, Koronowo-Pieczyska, tel. 52 3 827 477

- **Punkt Gastronomiczny**

Koronowo-Tuszyny, tel. 52 3 822 919

Na terenie byłego Ośrodka „Makrum – Faber”

- **Punkt Małej Gastronomii**

ul. Warszawskich, 86-010 Koronowo-Pieczyska

- **Smażalnia Ryb**

Okole 47, 86-010 Koronowo

(Stopka - przy szosie Bydgoszcz Koszalin)

- **Punkt Gastronomiczny**

Koronowo - Tuszyny 13

- **Bar u Vieri**

ul. Farna, 86-010 Koronowo

Dobrcz

- **Kawiarnia Campari**

ul. Długa, 86-022 Dobrcz, tel. 52 381 89 00

- **Bar Jaśmin**

Trzeciewiec, tel. 52 364 95 66

- **Bar Tokuzi**

Włóki, tel. 52 364 94 04

- **Sapor Jakub Grześkowiak**

ul. Jesionowa 2, 86-022 Dobrcz

Solec Kujawski

- **Restauracja RETRO**

ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 3

86-050 Solec Kujawski – kompleks OSiR

tel. 513 180 124, 52 387 20 15 wew.155

Oferuje imprezy okolicznościowe, konferencje, szkolenia, bankiety, imprezy sportowe, karaoke oraz relacje sportowe na żywo.

- **Restauracja Jaskiniowa**

ul. Sportowa 1, tel. 512 023 861

rezerwacja.solec@jurapark.pl

Wnętrze oddaje nastrój prehistorycznego, tajemniczego, pełnego zagadek świata. Atmosfera sprzed milionów lat oraz elegancja i ekscentryczność.

- **Bowling club – bar, pizzeria, kręgielnia**

(kompleks - Ośrodek Sportu i Rekreacji)

ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 3, tel. 516 165 778

Oferuje organizację imprez okolicznościowych na miejscu i w terenie, dania obiadowe, pizzę oraz odrobinę sportu: kręgle.

- **Hotel-Restauracja AUTOS**

ul. Unii Lubelskiej 2b, tel. 52 387 66 66 (wew. 200)

W obiekcie dostęp do internetu, drink bar, sauna, kryty basen, ogrodzony strzeżony parking. Dwie sale konferencyjne na 30 i 40 osób, sale z klimatyzacją, systemem nagłaśniającym i sprzętem audiowizualnym.

- **Hotel - Restauracja Leśna**

ul. Leśna 64, tel. 52 387 16 38, 602 442 620

Kompleks hotelowo-restauracyjny przystosowany do obsługi klientów indywidualnych i grup zorganizowanych. Organizacja szkoleń, konferencji, bankietów i imprez okolicznościowych.

Zagospodarowane tereny zielone przy ośrodku umożliwiają zabawę i rekreację na świeżym powietrzu (ognisko, grill, kolację „pod wiatą” itp.)

- **Kawiarnia**

ul. Dworcowa (Wieża Ciśnień), tel. 507 508 858

Czynna w godzinach 10.00-23.00. Oferuje pyszne desery lodowe, kawę, zimne napoje, wymyślne drinki i piwo.

- **Kawiarnia ASTRA /Soleckie Centrum Kultury**

ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1, tel. 52 387 98 10

Białe Błota

- **Złota Karczma**

86-005 Białe Błota, ul. Kruszyńska 3

www.zlotakarczma.pl

- **Sylwana**

86-005 Białe Błota, ul. Szubińska 87A

www.hotelsylwana.pl

- **Restauracja/zajazd „Biskupinek”**

Kruszyn Krajeński, 86-005 Białe Błota, ul. Łochowska 1,

tel. 52 515 61 50, www.jadlobiskupinek.pl

- **Restauracja Sawanna**

Łochowo ul. Dębowa 5

- **Karczma „Grzybek”**

Białe Błota ul. Nizinna przy stacji Shell

Osielsko

- **„Chata Myśliwska”**

ul. Szosa Gdańska 65 A, 86-031 Osielsko, tel. 52 381 39 74

www.chata.bzi.pl, e-mail: chata@bzi.pl

- **„Czarny Koń”**

ul. Szosa Gdańska 55, 86-031 Żółędowo, tel. 52 38 13 721

www.czarny-kon.pl, biuro@czarny-kon.pl

- **„Goloneczka”**

Krystyna Zagórska

ul. Szosa Gdańska 69, 86-031 Żółędowo, tel. 52 381 32 16

- **Restauracja „Pod Lwem”**

ul. Szosa Gdańska 6, 86-031 Myślęcinek, tel. 52 324 02 99
www.podlwem.org, e-mail: restauracja@podlwem.org

- **Hotel Millenium**

ul. Szosa Gdańska 43, 86-031 Osielsko, tel. 52 360 54 00
e-mail: recepcja@hotelmillenium.bydgoszcz.pl

- **„Chata Góralska”**

ul. Szosa Gdańska 9, 86-031 Żołędowo, tel. 52 328 27 80
www.gazdowka.com.pl, e-mail: hotel@gazdowka.com.pl

- **Pizzeria Da Vinci**

ul. Centralna 2z, 86-031 Osielsko, tel. 52 515 38 14
www.pizzadavinci.pl

- **Bar Przy Młynie**

ul. Szosa Gdańska 23, 86-031 Osielsko, tel. 52 381 31 11

- **Bar Lech**

ul. Szosa Gdańska 4, 86-031 Niwy, tel. 52 381 34 98

- **Hotel Restauracja „Pan Tadeusz”**

ul. Kąkolowa 2, 86-031 Myślęcinek

- **Kebab PPUH Danex**

(sklep całodobowy)

ul. Główna 25, 86-021 Maksymilianowo
tel. 52 322 41 07; 604 50 76 54
e-mail: dzdanec@gmail.com

Dąbrowa Chełmińska

- **Przedsiębiorstwo Gastronomiczno-Hotelarskie JERMIR**

Strzyżawa, 86-70 Dąbrowa Chełmińska, tel. 52 343 92 19
www.jermir.bydgoszcz.pl

- **Karczma Dąbrówka**

ul. Bydgoska, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
tel. 52 03816 092

- **Restauracja Ostromecka**

ul. Bydgoska 8, 86-070 Ostromecko
tel. 52 381 76 18, kom. 602 797 026
e-mail: restauracja@ostromecka.com.pl,
motel@ostromecka.com.pl

Sicienko

- **Karczma „Rzym” – restauracja i hotel**

Pawłówek, 86-014 Sicienko, fax: 52 583 17 40
Rezerwacje w restauracji: tel. 52 583 16 16
www.karczmarzym.com.pl, rzym@karczmarzym.com.pl

- **„Chata Skrzata” – restauracja i motel**

Kruszyn 40 a, 86-014 Sicienko, tel. 52 381 51 13

AGROTURYSTYKA

Koronowo

- **Rybakówka**

- **Pensjonat agroturystyczny nad zalewem**

86-013 Mąkowsko, Sokole Kuźnica 3, tel. 52 324 81 60 – kuchnia
tel. 52 322 72 75, kom. 604 941 434, 600 433 258

www.rybakowka.pl, e-mail: info@rybakowka.pl

Wystrój wnętrz w sposób oryginalny łączy tradycję z nowoczesnością
- sala kominkowa z barem, sala bilardowa, sala konferencyjna, grill,
wędzarnia, piec chlebowy, kuchnia z pełnym wyżywieniem (przy imprezach ustalanie indywidualnego menu, przy dłuższych pobytach organizacja dnia kuchni polskiej) - parking, boisko do piłki plażowej, prywatna plaża.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Teresa i Józef Helmin**

86-012 Buszkowo 80

tel. 52 382 50 10, kom. 665 052 459

www.helmin.agro.pl, e-mail: jozefhelmin@neostrada.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych – 7

Baza towarzysząca: nad jeziorem Kadzionka – Zalew Koronowski, stawy rybne – wędkowanie, rowery, łódzie.

- **Ośrodek Agroturystyczny „Spokojna Dolina nad Brdą”**

Włodzimierz Hańc

86-011 Wtelno, Gościeradz 86, tel. 52 323 92 40, 42

kom. 504 039 601, 502 679 497, 501 269 881

www.goscieradz.eu, e-mail: marketing@bluz.pl

Ośrodek oferuje kursy jazdy konnej z instruktorem dla początkujących, treningi dla zaawansowanych jeźdźców, przejazdy bryczką, pływanie łodzią po Brdzie, spacery kajakami, łowienie ryb. Ośrodek posiada pole golfowe, boisko do siatkówki, a także miejsce do gry w bule. Ponadto w Spokojnej Dolinie działa Klub Płetwonurków BRDA.

- **Gospodarstwo agroturystyczne Jan Tofil**

Nowy Jasiniec 18, 86-010 Koronowo

tel. 52 344 94 41, kom. 501 480 704

www.agroturystyka.pl/trit/tofil, e-mail: tofiljan@wp.pl

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Anna Zywert**

86-017 Wierzchucin Królewski

tel. 52 382 32 06, kom. 603 501 529

www.zywertowo.32.pl, e-mail: annazywert@o2.pl

Baza towarzysząca: gotowanie samodzielne z produktów miejscowych (możliwość wykupienia obiadów), boisko do siatkówki, rowery, świetlica, stół do tenisa, gry świetlicowe.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Głusza” Maria Borowicz**

Wisłok 71, 86-017 Wierzchucin Królewski, kom. 510 159 721

www.henmar.lo.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 4, sezonowych - 20

Baza towarzysząca: wiejska domowa kuchnia, przejażdżki konne, rowerowe, powózkami, nauka pieczenia chleba, ryby, grzyby, ogniska, nauka jazdy konnej, obozy jeździeckie.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Stajnia - Stary Jasiniec**

Bartosz, Iwona Michałek

Stary Jasiniec 57, 86-010 Koronowo

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Arleta Krzyżelewska

ul. Nowodworska 9/1, 86-010 Koronowo

Dobrcz

- **Turystyka Wiejska Alicja Ożóg**

Kozielec 22 , 86-022 Dobrcz

tel.52 364-92-16, tel. kom.724 088 808,

e-mail: turystykawiejska@op.pl, www.turystykawiejska.com

Gospodarstwo oferuje noclegi, wyżywienie, pobyty dzienne, warsztaty rękodzielnicze oraz zakup rękodzięła.

- **Pod Dębem**

Bernadetta Żmudzińska

Aleksandrowo 9, 86-022 Dobrcz

- **Joanna**

Jerzy Goryński

Suponin 29, 86-022 Dobrcz

- **Goja**

Leonard Gwitt

Strzelce Dolne 18, 86-022 Dobrcz

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Oscar”**

Tadeusz Zamtyński

Strzelce Dolne 27, 86-022 Dobrcz

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Mariusz, Magdalena Gibas

Borówno, ul. Szkolna 2, 86-022 Dobrcz

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Tacjana, Stanisław Gibas

Borówno 12, ul. Spacerowa 12, 86-022 Dobrcz

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Tadeusz Kaźmierczak

Magdalena 16, 86-022 Dobrcz

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Ewa Filipek-Kaźmierczak

Magdalena 17, 86-022 Dobrcz

- **Countrowe Gospodarstwo Agroturystyczne**
Mariola, Bartłomiej Hirsch
ul. Wodna 10, 86-022 Dobrcz
- **Gospodarstwo Agroturystyczne**
Grażyna Januszewska, Gądecz 8 A, 86-022 Dobrcz
- **Gospodarstwo Agroturystyczne Olszynki**
Grażyna, Mirosław Januszewscy
Gądecz 8a, 86-022 Dobrcz
- **Chlebowe Gospodarstwo Kromeczka**
Urszula i Marian Mele
Gądecz 31, 86-022 Dobrcz
- **Jerzy Goryński**
Grabówko, 86-022 Dobrcz
Działalność całoroczna - 3 pokoje
- **Stanisław Paprocki**
Borówno, 86-022 Dobrcz
Działalność sezonowa - 3 pokoje
- **Zenon Łysakowski**
Strzelce Dolne 21/7, 86-022 Dobrcz
Działalność całoroczna -10 miejsc noclegowych
- **Józef Filipiak**
Nekla 17, 86-022 Dobrcz
Działalność całoroczna - 4 miejsca noclegowe
- **Rafał Rogalski i Anna Żółtowska-Rogalska**
Strzelce Dolne 17 A, 86-022 Dobrcz
Działalność całoroczna - 3 pokoje
- **Elżbieta Noskoau**
Trzebień 38, 86-022 Dobrcz
Działalność całoroczna - 1 miejsce noclegowe

- **Józef Czerniak**

Strzelce Dolne 25, 86-022 Dobrcz
Działalność całoroczna - 4 miejsca noclegowe

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Anna Iwanowska
Strzelce Dolne, 86-030 Trzeciewiec

Solec Kujawski

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Jan i Jadwiga Ostrowscy**

Przytubie 11, tel. 52 387 82 53, 601 255 284
Pokoje gościnne całoroczne, liczba miejsc noclegowych 8

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Dolina Sary**

– Barbara Wąsicka, Chrośna 40
Oferuje 4 pokoje w okresie od maja do września.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Pod Klonem – Mieczysław Ogłóża**

Makowiska 5, tel. 602 606 855
Oferuje całorocznie jazdę konną.

Nowa Wieś Wielka

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Tadeusz Szamocki
ul. Bydgoska 44, 86-060 Nowa Wieś Wielka

Dąbrowa Chełmińska

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Gzinianka”**

Gzin 76, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
tel. 52 381 61 52, kom. 502 734 385
www.agro.turystyka.pl

Do dyspozycji gości jest pięć pokoi dwu-, trzy- i czteroosobowych, łącznie 20 miejsc noclegowych. Pokoje, wyposażone w pełen węzeł sanitarny i ogrzewane, udostępniane przez cały rok. Łączna powierzchnia gospodarstwa liczy ponad dwa hektary. Znajduje się tu boisko do badmintonu i siatkówki. Oczko wodne, o głębokości dochodzącej do dwóch metrów, jest zarybione kilkoma gatunkami ryb. Gospodarze hodują ptactwo ozdobne. Drewniana chatka na biesiady, ognisko, możliwość spania na sianie. Smaczne posiłki przygotowywane z produktów własnego ogródka w tradycyjny sposób.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne**

Urszula Michalczyszyn

Pień 1, 86-070 Dąbrowa Chełmińska, tel. 52 381 79 01

Do dyspozycji gości są dwa pokoje; możliwość wynajęcia całego budynku stojącego obok gospodarstwa. Gospodarstwo zajmuje się warzywnictwem. W przydomowym sadzie smaczne jabłka i śliwki. Pobliskie starorzecze, tzw. Duża Reptówka, jest dobrym miejscem dla wędkarzy, jak i kajakarzy. Stąd również jest blisko do Wisty oraz do rezerwatu przyrody „Wielka Kępa Ostromecka”.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Jarzębiniec”**

Mirosława Susała

Czarze ul. Jarzębinowa 4, 86-070 Dąbrowa Chełmińska

tel. 52 381 60 02, kom. 693 955 455, www.agrojarzebiniec.strona.pl

Do dyspozycji gości jest pokój czteroosobowy (rodzinny). Ekologiczne produkty z własnych upraw, biesiady przy ognisku, wędrowniki, jazda na rowerze czy konno.

Propozycja na wakacje w siodle – konie łagodne i bardzo cierpliwe; można nauczyć się jazdy konnej pod okiem instruktora lub doskonalić swoje umiejętności. Przejazdki bryczką po okolicy, kuligi z pochodniami, rajdy konne.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „ZACISZE”**

Mariola Kuśmierk

tel. 52 816 004, www.zaciszeagro.netiz.pl

Pokoje 2- i 3-osobowe z oddzielnymi łazienkami wspólną kuchnią oraz ogromną jadalnią. Na terenie gospodarstwa znajduje się oddzielny domek, który można wynająć.

Gospodarstwo otoczone lasami, w bezpośrednim sąsiedztwie malowniczego regionu Zakola Dolnej Wisty, która wyrzeźbiła tu rozległą kotlinę tworząc niepowtarzalny w tym regionie klimat. Nieopodal znajduje się rezerwat Brzozy Kartowatej, doskonałe miejsce wycieczek pieszych i rowerowych. W gospodarstwie znajdują się dwa zarybione stawy.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „POD BOCIANEM”**

Stanisław Zamłyński

Dąbrowa Chełmińska ul. Nowa 1, tel. 52 34 70 089

3 pokoje, 7 miejsc noclegowych.

Osielsko

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Jaśkowa Zagroda”**

Wioletta i Janusz Kufel

ul. Na Skarpie 7, Czarnówczyn, 86-031 Osielsko, tel. 602 629 650

e-mail: jaskowa.zagroda@op.pl

Sicienko

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Maria Borowicz**

Wierzchucice 6, 86-014 Sicienko, tel. 52 38 15 022

e-mail: konstancja.borowicz@wp.pl

Liczba miejsc noclegowych: 4 w pokoju wieloosobowym.

Baza towarzysząca: 10 m od Jeziora Wierzchucińskiego Dużego; możliwość gry w tenisa stołowego; bar i stołówka; przy „Wierzchucińskim Szlaku Czterech Jezior”.

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Stajenka”**

Patrycja Belińska-Gąsior

Wierzchucice 5, 86-014 Sicienko, tel. 52 381 55 52

Liczba miejsc noclegowych: 1 pokój, 2 miejsca noclegowe.

Baza towarzysząca: nauka jazdy konnej, przejażdżki bryczką; 200 m do Jeziora Wierzchucińskiego Dużego.

BAZA NOCLEGOWA

Koronowo

- **Hotel - Restauracja „Sophie”**

ul. Hoffmana 42 (osiedle Samociążek), tel. 52 382 38 38

www.hotel-sophie.pl,

e-mail: recepcja@hotel-sophie.pl

Liczba miejsc noclegowych:
całorocznych - 20

Baza towarzysząca: pokoje 1-, 2-, 3-osobowe z możliwością dostawek, łazienki z natryskiem, internet, tv, radio, telefon; wyjście na balkon lub taras. Do dyspozycji gości „Grota solna”, parking na ok. 20 samochodów bez dodatkowych opłat, śniadanie do pokoju, przechowalnia bagażu. Hotel położony jest w pobliżu Samociążka, gdzie znajduje się kąpielisko strzeżone nad Zalewem Koronowskim. Do wynajęcia są rowery, a nad wodę - deska surfingowa.

- **Park Hotel Tryszczyn**

ul. Długa 1, 86-011 Wtelno, tel. 52 382 77 10, 52 382 77 12

e-mail. repcja@parkhotel.tryszczyn.pl

<http://tryszczyn.pl/index.php?action=tryszczyn&id=kontakt=pl>

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 106

Baza towarzysząca: pokoje 1-, 2-osobowe (możliwość dostawek) z łazienkami, w pokojach TV, telefon, internet bezprzewodowy, restauracja, siłownia, sauna, solarium, fryzjer, fitness, aerobik, masaż, korty tenisowe, parking na 30 samochodów, przystanek PKS w odległości 200 m od obiektu, organizowanie konferencji, szkoleń, spotkań integracyjnych, imprez okolicznościowych, obsługa w języku angielskim i niemieckim. Obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

- **Pokoje do wynajęcia**

ul. Dworcowa 39, 86-010 Koronowo

tel. 52 382 21 44, kom. 607 156 216

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych – 12

Baza towarzysząca: pokoje 1-, 2-, 3-, 4-osobowe, TV kablowa, łazienka z prysznicem, możliwość wyżywienia, w każdym pokoju czajnik bezprzewodowy.

- **„Relaks nad Zalewem”**

ul. Na Skarpie 10, 86-010 Koronowo

tel. 888 094 747

www.samociazek_wczasy.w.interia.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 12, sezonowych - po 6 miejsc w 3 domkach na terenie byłego ośrodka Stomil w Tuszynach oraz 12 miejsc w domu na osiedlu Koronowo-Samociążek, razem 30 miejsc (V-IX)

Baza towarzysząca: łazienki standard, aneks kuchenny kompletny, sprzęt pływający - kajaki, 3 rowery, nauka żeglownia - jacht Orion, wędkowanie - łódź wędkarska, grille, ognisko, nurkowanie. 24 miejsca noclegowe sezonowe w Koronowie - Tuszynach w domkach letniskowych przy byłym ośrodku Stomil - łazienki standard, kompletny aneks kuchenny, grill, ognisko; prąd i woda w cenie noclegu.

- **Domek letniskowy w Koronowie-Pieczyskach**

(nad Zalewem Koronowskim) – do wynajęcia

tel. 662 119 769

Domek drewniany, wolno stojący na działce o pow. 350m² w centrum Pieczysk.

Baza towarzysząca: domek dwupokojowy z łazienką i aneksem kuchennym w pełni wyposażony: w sypialni łóżko 2- osobowe, w salonie dwie kanapy (2- osobowe), duży zadaszony taras; dwa garaże (garaż wiata i murowany), do dyspozycji TV, grill, hamak, dwa rowery turystyczne. Bliski dostęp do punktów gastronomicznych, restauracji, plaży, wypożyczalni żagliówek i sprzętu wodnego, możliwość udostępnienia za dopłatą łódki wędkarskiej z silnikiem.

- **Ośrodek Wypoczynkowy „Polonez”**

86-010 Koronowo, tel. 52 382 74 30; 662 119 769

www.owpolonez.com.pl, e-mail: owpolonez@wp.pl

www.owpolonez.com.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 130

Baza towarzysząca: restauracja, TV sat, sala konferencyjna, sala bilardowa, piłkarzyki, dart, rowery wodne, statek wycieczkowy „Zgłowieńda”, parking samochodowy na 60 miejsc, internet bezprzewodowy.

- **WDW „Żagiel” Pieczyska**

ul. Wypoczynkowa 1, 86-010 Koronowo

tel. 52 382 74 25; 52 382 74 19

www.wdw-zagiel.mil.pl, e-mail: recepca@wdw-zagiel.mil.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 120, sezonowych - 45

Baza towarzysząca: parking na 30 samochodów, kawiarnia, kręgielnia, sala wykładowa, stołówka, sprzęt wodny i turystyczny.

- **OW TP „Sircom” Exploris Pieczyska „Nad Zalewem”**

86-010 Koronowo, tel. 52 382 71 76

www.exploris.pl, e-mail: pieczyska@exploris.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 108

Baza towarzysząca: stołówka, kawiarenka, rowery lądowe, sauna, kabina z biczami, bilard, sala konferencyjna, dwie salki szkoleniowe.

- **O.W. „Promenada” (dawniej „U Młynarza”)**

Koronowo - Pieczyska, ul. Wypoczynkowa, 86-010 Koronowo

tel. 52 382 74 01; 504 112 222, www.pieczyskapromenada.pl

Liczba miejsc noclegowych: sezonowe - 52 - pokoje 2-, 3-, 4-osobowe z łazienkami, TV i balkonem. Apartament dwupokojowy wraz

z aneksem kuchennym, TV i łazienką, 4 domki murowane dwupokojowe wraz z łazienkami, pełne wyposażenie kuchni, kominek i TV. Baza towarzysząca: tenis ziemny, grill, sprzęt pływacki, boisko do siatkówki i kometki, ognisko, plac zabaw dla dzieci. Własny parking dla samochodów na terenie ośrodka. Ośrodek znajduje się 100 m od wody przy deptaku prowadzącym do głównej plaży w Piecyskach. Do wypożyczenia dwa rowery wodne.

• **OW „Wrzos” PKN Orlen**

89-525 Sucha na Pomorzu, tel. 52 382 26 75

www.wielonek.eu, e-mail: kredyt33@wp.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 0, sezonowych - 170 (od IV do X)

Baza towarzysząca: domki typu: „Brda” i „Wieżyca” z pełnym węzłem sanitarnym, kuchnie z pełnym wyposażeniem, telewizor, sauna, wypożyczalnia sprzętu wodnego i lądowego, bilard, tenis stołowy, kawiarnia, restauracja, organizacja szkoleń bankietów i wesel, skutery i quady, czarter jachtów, banan, narty wodne.

• **OW „Sokole” Sokole Kuźnica**

86-013 Mąkowsko, tel. 52 382 26 60; 601 812 114

www.sokolekuznica.pl, e-mail: sokole@op.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 0, sezonowych - 90 (od VII do VIII + weekendy).

Baza towarzysząca: domki typu „Brda”, boiska, basen, inne atrakcje na życzenie. Możliwe całodzienne wyżywienie (śniadania, obiady, kolacje).

• **Harcerski Ośrodek Obozowy Hufca Bydgoszcz - Miasto**

Pólko, 86-010 Koronowo (od początku V do 15 X)

kom. 608 856 515

www.polko.bydgoszcz.pl, e-mail: info@polko.bydgoszcz.pl

Liczba miejsc noclegowych: (tylko w sezonie od V do IX)

- pod namiotami 300 osób

- około 15 miejsc w pokojach

- Domek Zucha - budynek murowany mieszczący około 30 dzieci.

Baza towarzysząca: zaplecze sanitarne - natryski (ciepła i zimna woda), stołówka na około 150 osób, sala z kominkiem na około 40 osób (sala wynajmowana na imprezy okolicznościowe), kuchnia z pełnym wyposażeniem (możliwość wykupienia wyżywienia), pole

namiotowe, parking, sprzęt wodny (żaglówki, kajaki) i turystyczny (możliwość czarteru jachtów), strzeżone kąpielisko, boisko, krąg ogniskowy, sklepik z artykułami spożywczymi i harcerskimi.

- **Ośrodek ZHP Krówka Leśna**

86-013 Mąkowsko, tel. 52 382 25 45

e-mail: krowka-l@zhp.bydg.org.pl

www.zhp.bydg.org/wypoczyn/krowka/krglowna.htm

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 0, sezonowych - 150 (V-IX)

Baza towarzysząca: stołówka, natryski, woda bieżąca, wypożyczalnia kajaków, rowery górskie, boiska do gry w siatkówkę i koszykówkę, tenis stołowy.

- **Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „JULIA”**

Samociązek, 86-010 Koronowo, tel. 52 382 59 19

infolinia 600 607 600 (całą dobę)

www.julia.bydgoszcz.pl, e-mail: biuro@julia.bydgoszcz.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 50, sezonowych - 120 (od V do IX)

Baza towarzysząca: parking strzeżony, domki sześciuosobowe z aneksem kuchennym i pełnym węzłem sanitarnym, pokoje trzyosobowe (kuchnia i łazienka wspólna), pokoje dwuosobowe z łazienką, wypożyczalnia sprzętu wodnego, kort tenisowy, ognisko, pole namiotowe, sanitariaty, ciepła woda - natryski, plac zabaw, mała gastronomia, kuchnia polowa, sala bankietowa z kominkiem, molo, rejsy statkiem „Niva”.

- **Ośrodek Rekreacyjno - Rozrywkowy „KRĘGIEL”**

Nowy Jasiniec, 86-010 Koronowo, tel. 52 382 97 29

www.kregiel.pl, e-mail: kregiel@kregiel.pl

Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 152, sezonowych - 180

Baza towarzysząca: restauracja, tawerna, klub nocny, bar, sauna, siłownia, solarium, tenis ziemny, tenis stołowy, bilard, kajaki.

Solec Kujawski

- **Hotel - Restauracja AUTOS**

ul. Unii Europejskiej 2B, tel. 52 387 66 66 (wew. 200)

2 sale konferencyjne na 30 i 40 osób, sale z klimatyzacją, systemem nagłaśniającym i sprzętem audiowizualnym. Organizacja: spotkań

konferencyjnych, porad, szkoleń, imprez integracyjnych. Baza towarzysząca: dostęp do internetu, drink bar, sauna, basen kryty, ogrodzony, strzeżony parking dla samochodów osobowych i autokarów.

- **Hotel Ośrodka Sportu i Rekreacji**

ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 3

Hotel oferuje 39 miejsc.

- **Hotel - Restauracja Leśna**

ul. Leśna 64, Solec Kujawski, tel. 52 387 16 38, 602 442 620

Hotel oferuje 54 miejsca noclegowe, w pokojach jedno i dwuosobowych oraz dwóch apartamentach. Pokoje wyposażone standardowo w łazienkę z prysznicem, TV, telefon oraz bezprzewodowy dostęp do internetu.

Białe Błota

- **Hotel Stamb**

ul. Szubińska 1, Białe Błota, tel. 349 45 35; 600 289 497

- **Sawar - usługi noclegowe**

ul. Olchowa 4, Białe Błota

- **EURO-HOTEL**

ul. Szubińska 93, 86-005 Białe Błota, tel. 52 381 41 69

www.eurohotel.com.pl

- **Złota Karczma**

ul. Kruszyńska 3, 86-005 Białe Błota, tel. 52 381 46 15

www.zlotakarczma.pl

Osielsko

- **Hotel Millenium**

ul. Szosa Gdańska 43, 86-031 Osielsko, tel. 52 360 54 00

e-mail: repcja@hotelmillenium.bydgoszcz.pl

- **Hotel Gazdówka**

ul. Szosa Gdańska 9, 86-031 Żółędowo, tel. 52 328 27 80

www.gazdowka.com.pl, e-mail: hotel@gazdowka.com.pl

- **Hotel „Pan Tadeusz”**

ul. Kąkolowa 2, 86-031 Myślęcinek

Dąbrowa Chełmińska

- **Przedsiębiorstwo Gastronomiczno-Hotelarskie JERMIR**

Strzyżawa, tel. 52 343-92-19, www.jermir.bydgoszcz.pl

- **Zespół Pałacowo-Parkowy Ostromecko**

ul. Bydgoska 9, Ostromecko, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
tel. 52 381 79 30, tel. recepcja 52 364 64 11

Nowa Wieś Wielka

- **Harcówka – miejsca noclegowe i pole namiotowe**

ul. Kościuszki 30, tel. 387 18 04

- **Regionalny Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Chmielniki”**

Chmielniki 11, Nowa Wieś Wielka, tel. 601 618 139; 601 686 044

Sicienko

- **Karczma „Rzym” – restauracja i hotel**

Pawłówek, 86-014 Sicienko, fax 52 583 17 40

Rezerwacja pokoi: tel. 52 560 06 01

e-mail: karczma@karczmarzym.com.pl

Liczba miejsc noclegowych: 16 pokoi 1- i 2-osobowych o wysokim standardzie. Baza towarzysząca: TV, telefon, bezpłatny dostęp do internetu, sejf, jacuzzi, parking.

- **„Chata Skrzata” – restauracja i motel**

Kruszyn 40a, 86-014 Sicienko, tel. 52 381 51 13

Liczba miejsc noclegowych: 26 miejsc noclegowych w pokojach 1-, 2-, 3-osobowych stylizowanych na izby góralskie. Baza towarzysząca: TV, radio, darmowy internet radiowy, łazienki z prysznicem.

- **Dom Rolnika – Schronisko Młodzieżowe**

Mochle, 86-014 Sicienko

kontakt: Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku tel. 52 58 70 750

Liczba miejsc noclegowych: 20 miejsc noclegowych dla zorganizowanych grup + 2 dla opiekunów. Baza towarzysząca: kuchnia; przy szlaku turystycznym „pól malowanych”.

- **Świetlica Wiejska – Schronisko Młodzieżowe**

Wierzchucinek, 86-014 Sicienko

kontakt: Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku, tel. 52 58 70 750
Liczba miejsc noclegowych: 20 miejsc noclegowych dla zorganizowanych grup + 2 dla opiekunów. Baza towarzysząca: świetlica; przy „Wierzchucińskim Szlaku Czterech Jezior”, 200 m od Jeziora Wierzchucińskiego Dużego.

POLA CAMPINGOWE

Koronowo

- **Pole namiotowe**

- **przy Ośrodku Rekreacyjno-Wypoczynkowym „JULIA”**

- Samociązek, 86-010 Koronowo, tel. 52 382 59 19

- infolinia: 600 607-600 (całą dobę)

- www.julia.bydgoszcz.pl, e-mail: biuro@julia.bydgoszcz.pl

- Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 58, sezonowych - 120 (od V do IX)

- Baza towarzysząca: parking strzeżony, domki sześciuosobowe z aneksem kuchennym i pełnym węzłem sanitarnym, pokoje trzyosobowe (kuchnia i łazienka wspólna), pokoje dwuosobowe z łazienką, wypożyczalnia sprzętu wodnego, kort tenisowy, ognisko, pole namiotowe, sanitariaty, ciepła woda - natryski, plac zabaw, mała gastronomia, kuchnia polowa, sala bankietowa z kominkiem, molo, rejsy statkiem „Niva”.

- **Pole namiotowe Romanowo**

- 86-010 Koronowo, kom. 661 852 391

- Liczba miejsc noclegowych: całorocznych - 0, sezonowych - 250 (od V do IX). Baza towarzysząca: sklep spożywczy, kawiarenka, wypożyczalnia sprzętu - kajaki, rowery, łódź wiosłowa, sanitariaty, natryski - zimna, ciepła woda.

INNE WAŻNE ADRESY

Koronowo

- **Urząd Miejski w Koronowie**

- Plac Zwycięstwa 1, 86-010 Koronowo, tel. 52 3826 400

- www.koronowo.pl, e-mail: sekretariat@um.koronowo.pl

- **Punkt Informacji Turystycznej**

- Plac Zwycięstwa 22/2, tel. 52 3 824 653; 604 503 760

- e-mail: info-tur@um.koronowo.pl

Godziny otwarcia: pon.-pt. 9.00-17.00; w sezonie turystycznym (02.05-30.09) również w soboty i niedziele w godz. 9.00-15.00
Przy Punkcie Informacji Turystycznej funkcjonuje Izba Muzealna.

• **Posterunek policji**

Koronowo, ul. Paderewskiego 31, tel. 52 382 06 00, 997
Policja Wodna – Pieczyska, tel. 52 525 57 88

• **Straż pożarna**

Koronowo, ul. Ogrodowa 59
tel. 998, tel. 52 382 10 24, 52 382 22 26

• **Przychodnie**

- Przychodnia Rejonowa (24 h)
tel. 52 382 25 52, fax. 52 382 24 48
- Andrzej Nowak – Dyrektor SP ZOZ, tel. kom. 606 397 188
- Gabinet Lekarza Rodzinnego Ryszard Tausz, Koronowo
ul. Paderewskiego 16, tel. 52 382 40 99
- Gabinet Lekarza Rodzinnego Jerzy Rajewski, Koronowo
ul. Dworcowa 53, tel. 52 382 18 54

• **Gminne Centrum Reagowania**

tel. 52 382 10 24, 52 382 22 26

• **Miejsko-Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji**

ul. Wąskotorowa 4, 86-010 Koronowo
e-mail: mgosir@mgosir.koronowo.pl
Dyrektor MGOSiR, tel. 785 901 200

Dobrcz

• **Urząd Gminy w Dobrczu**

ul. Długa 50, 86-022 Dobrcz, tel. 52 364 80 10
e-mail: dobrcz@dobrcz.pl

• **Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrczu**

ul. Ogrodowa 1, tel. 364 80 39

• **Komisariat Policji**

ul. Długa 54, Dobrcz, tel. 52 381 89 78

- **Ośrodek Zdrowia w Dobrczu**
ul. Ogrodowa 1, tel. 52 364 81 10

- **Ośrodek Zdrowia w Kotmierzu**
tel. 52 381 92 80

Solec Kujawski

- **Urząd Miasta i Gminy**
ul. 23 Stycznia 7, 86-050 Solec Kujawski, tel. 52 387 01 04
e-mail: solec@soleckujawski.pl

- **Posterunek Policji**
ul. Toruńska 15, Solec Kujawski, tel. 52 387 12 28, 997

- **Straż Pożarna**
ul. 29 Listopada 6, Solec Kujawski, tel. 52 387 13 88, 998

- **Ośrodek Sportu i Rekreacji**
ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 3, tel. 52 387 20 15
e-mail: sekretariat@osir.soleckujawski.pl

- **Jura Park**
ul. Sportowa 1, tel. 52 387 32 35
e-mail: rezerwacja.solec@jurapark.pl

- **Muzeum Solca im. Księcia Przemysła**
ul. Toruńska 8, tel. 52 387 31 20
e-mail: muzeum@soleckujawski.pl

- **Soleckie Centrum Kultury**
ul. Bojowników o Wolność i Demokrację 1, tel. 52 387 98 10
e-mail: centrumkultury@sck-solec.com

- **Miejsko – Gminna Przychodnia Zdrowia**
ul. Powstańców 7, tel. 52 387 12 29

- **Regionalne Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o.**
ul. Unii Europejskiej 4, Solec Kujawski, tel. 52 387 02 02

- **Radiowe Centrum Nadawcze**

Kabat 10, Solec Kujawski, tel. 52 584 38 03

Białe Błota

- **Urząd Gminy Białe Błota**

ul. Szubińska 7, 86-005 Białe Błota, tel. 52 323 90 90
www.bialeblota.pl, e-mail; sekretariat@bialeblota.pl

- **Posterunek Policji**

ul. Bezpieczna 2, tel. 525 59 10

- **Straż Pożarna**

Łochowo, ul. Jałowcowa 7, tel. 52 38 19 320, 998

- **Gminna Przychodnia**

Białe Błota, ul Barycka 38, tel. 52 381 41 00

Dąbrowa Chełmińska

- **Urząd Gminy w Dąbrowie Chełmińskiej**

ul. Bydgoska 21, 86-070 Dąbrowa Chełmińska
tel. 52 3816 056, 52 3816 005
www.dabrowachelminska.lo.pl

- **Gminna Przychodnia SZOZ**

ul. Bydgoska 38, 86-070 Dąbrowa Chełmińska, tel. 52 3816 034

- **Komisariat Policji**

ul. Bazowa 6, 86-070 Dąbrowa Chełmińska, tel. 52 525 59 20

Nowa Wieś Wielka

- **Urząd Gminy**

ul. Ogrodowa 2, 86-060 Nowa Wieś Wielka, tel. 52 320 68 68
e-mail: ug@nowawieswielka.pl

- **Posterunek Policji**

ul. Rolna 6, Nowa Wieś Wielka, tel. 52 525 59 41, 997

- **Straż Pożarna**

Aleja Pokoju, Nowa Wieś Wielka, tel. 52 381 23 36, 998

- **Gminna Przychodnia w Nowej Wsi Wielkiej**

ul. Bydgoska 14, tel. 52 381 23 18

Sicienko

- **Urząd Gminy w Sicienku**

ul. Mrotecka 9, 86-014 Sicienko

tel. 52 58 70 400, 52 58 70 401

e-mail: gmina@sicienko.pl

- **Posterunek Policji**

ul. Sportowa 2, 86-014 Sicienko, tel. 52 381 55 67, 997

- **NZOZ „GEMED”**

ul. Kolejowa, 86-014 Sicienko, tel. 52 55 41 354

- **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kruszynie**

tel. 52 33 18 442

Osielsko

- **Urząd Gminy Osielsko**

ul. Szosa Gdańska 55A, tel. 52 342 18 00

e-mail: gmina@osielsko.pl

- **Posterunek Policji**

ul. Szosa Gdańska 55D, tel. 52 52 55 930

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

*Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie.*

*Projekt „Opracowanie i druk przewodnika „Powiat Bydgoski dla
aktywnych...” w polskiej wersji językowej i angielskiej wersji językowej
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 -
LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.*

Publikacja jest współfinansowana przez
Kujawsko – Pomorską Organizację Turystyczną
www.k-pot.pl
www.visitkujawsko-pomorskie.pl

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy
85-066 Bydgoszcz, ul. Konarskiego 1-3
tel. 52 58 35 422
fax 52 58 35 452
info@powiat.bydgoski.pl
www.powiat.bydgoski.pl
www.bip.powiat.bydgoski.pl

ISBN: 978-83-60823-38-5